

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 45. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Fredag den 9. juli 2010

Tidspunkt: Kl. 10.00

Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen, næstformand, Flemming Møller (KF) (V), Pia Adelsteen (DF), Henrik Dam Kristensen (S), Henrik Sass Larsen (S), Ole Vagn Christensen (S), Pia Olsen Dyhr (SF), Anne Grete Holmsgaard (SF), Lone Dybkjær (RV), Bjarne Laustsen (S), Per Clausen (EL)

Desuden deltog: Finansminister Claus Hjort Frederiksen, fødevareminister Henrik Høegh (suppleret af kontorchef Hanne Lauger) og videnskabsminister Charlotte Sahl-Madsen (suppleret af vicedirektør Hans Müller Pedersen)

Næstformanden, Eva Kjer Hansen, ledede mødet.

FO Punkt 1. Rådsmøde nr. 3027 (økonomi og finans) den 13. juli 2010

Finansministeren: Dagsordenspunkt 4a vedrørende Kommissionens meddelelse om styrkelse af det økonomisk-politiske samarbejde i EU forelægges Europaudvalget til forhandlingsoplæg. De andre sager forelægges til orientering.

Dagsordenspunkt 2 om alternative investeringsenheder – vedrørende regulering af forvaltere af kapital- og hedgefonde mv. – er taget af Økofins dagsorden.

Dagsordenspunkt 9 om tidsfristen for høring af de nationale parlamenter vedrørende EU's budget er ikke længere relevant. Der er nu fundet en løsning, således at de nationale parlamenteres høringsfrist kan overholdes.

Jeg har ingen bemærkninger til sagerne om de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer, optagelse af Estland i eurosamarbejdet, ændringsforslagene til EU's budget for 2010 og finansiel bistand til nedlukning af Kozloduy kernekraftværket i Bulgarien.

Jeg henviser til de aktuelle notater for sagernes nærmere indhold.

1. Den europæiske finansielle tilsynspakke

a) (Evt.) Et europæisk råd for systemiske risici (ESRB)

– *Politisk enighed*

KOM (2009) 0500, KOM (2009) 0499

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlensnotat side 3)

KOM (2009) 0499 – bilag 1 (grundnotat af 20/11-09)

KOM (2009) 0500 – bilag 1 (grundnotat af 20/11-09)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (09) – bilag 57 (side 78 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 16/10-09)

EUU alm. del (08) – bilag 476 (side 1355, behandlet i EUU 4/6-09)

b) (Evt.) Finansielle tjenesteydelser – Et europæisk system for finansielt tilsyn (ESFS)

– *Politisk enighed*

KOM (2009) 0501, KOM (2009) 0502, KOM (2009) 0503

Rådsmøde 3027 – bilag 3 (samlensnotat side 3)

KOM (2009) 0501 – bilag 1 (grundnotat af 20/11-09)

KOM (2009) 0502 – bilag 1 (grundnotat af 20/11-09)

KOM (2009) 0503 – bilag 1 (grundnotat af 20/11-09)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (09) – bilag 158 (side 356 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 27/11-09)

EUU alm. del (09) – bilag 57 (side 76, behandlet i EUU 16/10-09)

EUU alm. del (08) – bilag 476, side 1355, behandlet i EUU 4/6-09)

c) (Evt.) Præcisering af beføjelser for EU-tilsynsmyndigheder på det finansielle område (Omnibus-direktiv I)

– *Politisk enighed*

KOM (2009) 0576

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlenotat side 9)

KOM (2009) 0576 – bilag 2 (grundnotat af 11/12-09)

KOM (2009) 0576 – bilag 5 (fortroligt notat af 8/4-10)

KOM (2009) 0576 – svar på spørgsmål 1

KOM (2009) 0576 – svar på spørgsmål 2

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (09) – bilag 397 (side 884, senest behandlet i EUU 9/4-10)

EUU alm. del (09) – bilag 158 (side 356 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 27/11-09)

EUU alm. del (09) – bilag 57 (side 76, behandlet i EUU 16/10-09)

EUU alm. del (08) – bilag 476 (side 1355, behandlet i EUU 4/6-09)

Finansministeren: Økofin opnåede i henholdsvis oktober og december 2009 enighed om forslagene til etablering af en ny overordnet struktur for det finansielle tilsyn i EU, som nu forhandles med Europa-Parlamentet.

Som jeg redegjorde for i forbindelse med forelæggelserne af møderne i oktober og december foreslås for det første etableret et europæisk udvalg for systemisk risiko – ESRB. Udvalget skal overvåge den finansielle stabilitet i EU med henblik på effektivt og tidligt at kunne forebygge opbygningen af risici i det finansielle system. ESRB skal bl.a. kunne udstede advarsler og anbefalinger til relevante aktører, der vil kunne følges op på inden for nærmere angivne tidsfrister, bl.a. under inddragelse af Økofin.

For det andet foreslås oprettet tre nye EU-tilsynsmyndigheder, der skal styrke det grænseoverskridende samarbejde om tilsynet med de finansielle virksomheder. Der vil blive oprettet én EU-tilsynsmyndighed for banker, EBA, én for værdipapirer og markeder, ESMA, og én for forsikring og pension, EIOPA.

De nationale tilsynsmyndigheder skal fortsat varetage dag-til-dag tilsynet med de finansielle virksomheder. Dog er der enighed om at lade den europæiske værdipapirtilsynsmyndighed – ESMA – føre det direkte tilsyn med kreditvurderingsbureauer.

De nye EU-tilsynsmyndigheder skal bl.a. udarbejde udkast til såkaldte bindende tekniske tilsynsstandards. Disse skal sikre en ensartet tolkning og implementering af EU-reguleringen og skal vedrøre tekniske forhold, der udfylder rammerne heri. De nye EU-tilsynsmyndigheder skal også kunne gribe ind i situationer, hvor nationale tilsyn ikke anvender EU-retten korrekt, og skal på visse områder kunne afgøre tvister mellem nationale tilsyn vedrørende grænseoverskridende tilsyn.

Endelig får de nye EU-tilsynsmyndigheder en rolle i forbindelse med finansielle kriser.

Dertil kommer konsekvensændringer i de forskellige direktiver på det finansielle område, som navnlig skal specificere de nye myndigheders beføjelser og roller nærmere, herunder udpege på hvilke områder der skal udarbejdes de omtalte bindende tekniske standarder. Kommissionen fremlagde i oktober 2009 et såkaldt omnibusdirektiv med dette formål, og der blev opnået enighed herom i Rådet i april i år. Flere omnibusdirektiver ventes fremlagt senere.

Europa-Parlamentets udvalg for økonomiske og monetære forhold – ECON – har i de seneste måneder fremlagt sine ændringsforslag til de enkelte elementer i den nye tilsynsstruktur.

Formandskabet forhandler nu med Europa-Parlamentet og Kommissionen med henblik på at opnå en endelig aftale. På det kommende møde i Økofin ventes formandskabet at orientere om fremskridtene og de fortsatte udeståender i disse forhandlinger. Jeg forventer aktuelt, at de vanskeligste forhandlinger relaterer sig til de tre nye EU-tilsynsmyndigheder og deres beføjelser, mens der er knap så store udeståender om ESRB. Et kompromis om omnibusdirektivet vil afhænge af de øvrige dele af tilsynspakken.

En af de væsentlige diskussioner med Parlamentet er bl.a., om de nye EU-tilsynsmyndigheder også skal varetage det egentlige dag-til-dag tilsyn med større grænseoverskridende banker, som Europa-Parlamentet har foreslået, eller om de alene skal understøtte en styrket koordinering mellem de nationale tilsyn i de lande, hvor de grænseoverskridende banker er til stede, som der er lagt op til i Økofinkompromiset.

Der ventes imidlertid ikke opbakning fra medlemslandene til Europa-Parlamentets forslag på dette punkt, ligesom det heller ikke var en del af Kommissionens oprindelige forslag. Det er ikke hensigtsmæssigt at etablere egentlige fælleseuropæiske tilsyn med centralisering af de komplekse og omfattende opgaver, som dette ville indebære. Det er også et afgørende element bag nationalt forankrede tilsyn, at det under alle omstændigheder er de nationale statskasser eller private nationale ordninger, der risikerer at skulle dække tab i nødlidende banker.

Et andet væsentligt udestående er, at Europa-Parlamentet bl.a. også har foreslået at inkludere etablering af fælles, europæiske fonde for indskydergarantier samt afvikling og stabilisering af banker. Der ventes heller ikke opbakning fra medlemslandene til dette forslag. EU-initiativer på disse områder drøftes i separate processer, men ikke med henblik på at etablere fælles fonde eller central finansiering.

Et tredje centralt udestående er, hvorvidt EU-tilsynsmyndighederne skal have kompetence til at træffe afgørelser rettet direkte mod individuelle virksomheder i tilfælde, hvor de nationale tilsynsmyndigheder ikke efterlever en afgørelse fra EU-tilsynsmyndigheden. En række lande foretrækker på dette punkt Økofinkompromiset, hvor muligheden for at træffe afgørelser rettet til enkeltvirksomheder er begrænset til spørgsmål om korrekt anvendelse af EU-retten, hvorimod Europa-Parlamentet ønsker at fastholde Kommissionens oprindelige forslag, hvor EU-

tilsynsmyndighederne også skal kunne træffe afgørelser rettet til enkeltvirksomheder i krisesituationer, og i situationer hvor EU-tilsynsmyndigheden afgør uenigheder mellem de nationale tilsynsmyndigheder.

Derudover er der en række andre af Europa-Parlamentets forslag, som vil skulle drøftes og forhandles nærmere forud for et konkret kompromis.

Regeringen vil i det videre forløb fortsat arbejde for et styrket, effektivt og mere harmoniseret tilsyn med de finansielle markeder og virksomheder samt et øget fokus på overvågning af systemiske risici på makroniveau. Det er nødvendigt for at understøtte den finansielle stabilitet og for at skabe lige vilkår på tværs af landene.

Regeringen vil inden for denne ramme fortsat generelt arbejde for, at dag-til-dag tilsynet med de finansielle virksomheder bevares hos de nationale tilsynsmyndigheder, da dette sikrer det mest effektive og målrettede tilsyn.

Regeringen kan på den baggrund støtte formandskabets bestræbelser på at nå et kompromis med Europa-Parlamentet – i overensstemmelse med de mandater der er givet i udvalget.

Udg. 2. (Evt.) Finansielle tjenesteydelser, alternative investeringsenheder (AIFM)

- Politisk enighed

KOM (2009) 0207

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlenotat side 21)

KOM (2009) 0207 – bilag 5 (revideret grundnotat af 24/6-09 med høringssvar)

KOM (2009) 0207 – bilag 7 (notat af 29/1-10 om status på forhandlingerne)

KOM (2009) 0207 – bilag 1 (Poul Nyrup Rasmussens brev til Barroso om direktivforslaget)

KOM (2009) 0207 – svar på spørgsmål 1

KOM (2009) 0207 – svar på spørgsmål 2

KOM (2009) 0207 – svar på spørgsmål 3

KOM (2009) 0207 – svar på spørgsmål 4

KOM (2009) 0207 – svar på spørgsmål 5

EUU alm. del (072) – bilag 373 (beretning nr. 3 af 30/5-08 om kapital- og hedgefonde)

EUU alm. del (08) – bilag 89 (beretning nr. 1 af 14/11-08 om åbenhed og ansvarlighed på kapitalmarkederne)

EU-note (08) – E 49 (notat af 18/5-09 fra den økonomiske konsulent)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (09) – bilag 408 (side 1051) senest behandlet i EUU 12/5-10)

EUU alm. del (09) – bilag 318 (side 747 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 5/3-10)

EUU alm. del (08) – bilag 451 (side 1238, åbent samråd i EUU 20/5-09 om kapital- og hedgefonde)

EUU alm. del (09) – bilag 47 (Side 1678, behandlet i et lukket samråd i EUU 2/10-09) (bilaget er fortroligt)

Punktet var udgået.

3. Det belgiske formandskabs arbejdsprogram for Økofin i 2. halvår 2010

– *Præsentation*

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlenotat side 42)

Link til det belgiske formandskabsprogram:

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st11/st11767.en10.pdf>

Finansministeren: På rådsmødet vil det belgiske formandskab fremlægge sit arbejdsprogram på det økonomiske og finansielle område for 2. halvår. Det belgiske formandskab vil have stor fokus på den fortsatte håndtering af den økonomiske og finansielle krise.

Økofin ventes på alle rådsmøderne at have den løbende implementering af stabilitets- og vækstpakten på dagsordenen. Langt de fleste EU-lande har eller får inden længe henstillinger, som der skal følges op på. Derudover vil taskforcen under Det Europæiske Råds formand i oktober skulle aflevere en rapport til Det Europæiske Råd med forslag om en styrket koordination af økonomiske politikker i EU.

Jeg forventer også, at der skal følges op på Europa 2020-strategien under det belgiske formandskab.

Det belgiske formandskab vil også videreføre det vigtige arbejde med at styrke den finansielle regulering i EU. På skatteområdet forventer jeg, at formandskabet vil fortsætte arbejdet med modernisering af skatte- og afgiftssystemerne på bl.a. moms- og energiafgiftsområdet og forbedret informationsudveksling bl.a. med henblik på bekæmpelse af svig. Derudover ventes formandskabet også at prioritere de kommende klimaforhandlinger i Mexico og forberedelsen af kommende G20-møder.

Jeg støtter generelt det fremlagte formandskabsprogram. De enkelte sager og regeringens holdning hertil vil som sædvanlig blive forelagt Europaudvalget, når de kommer på Økofins dagsorden.

4. Opfølgning på møde i Det Europæiske Råd den 17. juni 2010

FO a) Kommissionens meddelelse om styrket økonomisk-politisk samarbejde for stabilitet, vækst og beskæftigelse – redskaber til stærkere økonomisk ledelse i EU

– *Præsentation*

KOM (2010) 0367

Rådsmøde 3027 – bilag 3 (samlenotat side 17)

Det Europæiske Råd 17/06-10 – bilag 7 (konklusioner fra Det Europæiske Råd)

EU-note (09) – E 47 (notat af 5/7-10 fra den økonomiske konsulent)

EU-note (09) – E 37 (notat af 18/5-10)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (09) – bilag 449 (side 1270, senest behandlet i EUU 4/6-10)

EUU alm. del (09) – bilag 408 (side 1061, behandlet i EUU 12/5-10)

Finansministeren: Kommissionen har den 30. juni fremlagt en ny meddelelse med forslag til styrket økonomisk-politisk samarbejde i EU. Meddelelsen er en udmøntning af de hidtidige drøftelser og retningslinjerne fra Det Europæiske Råd den 17. juni, der senere vil blive konkretiseret i form af egentlige forslag.

Kommissionens meddelelse vedrører:

- Overvågning af makroøkonomiske ubalancer og strukturreformer.
- Nationale finanspolitiske rammer.
- Øget fokus på offentlig gæld og finanspolitisk holdbarhed i stabilitets- og vækstpagten.
- Effektiv håndhævelse af reglerne via passende sanktioner.
- Koordination under et "europæisk semester".

Forslagene skal som udgangspunkt gælde for alle EU-landene, men Kommissionen foreslår dog, at visse aspekter af forslagene kun skal gælde for eurolandene. Ifølge Kommissionen kan alle forslagene gennemføres inden for rammerne af det nuværende traktatgrundlag.

Kommissionen foreslår en overvågning af makroøkonomiske ubalancer med en forebyggende og en korrigerende del:

Den forebyggende del indeholder en advarselsmekanisme med en række indikatorer, der skal afsløre interne og eksterne ubalancer, f.eks. prisbobler og betalingsbalanceunderskud. Hvis indikatorerne overskrider nærmere bestemte tærskelværdier, skal Kommissionen gennemføre en dybdegående analyse af problemerne. Det kan danne basis for, at Kommissionen kommer med direkte advarsler eller forslag om, at Rådet vedtager landespecifikke anbefalinger.

Den korrigerende del kan aktiveres i særligt alvorlige tilfælde og indebærer, at det pågældende land bliver genstand for en form for procedure for "uforholdsmæssigt store ubalancer", hvor Rådet udsteder henstillinger. Kommissionen foreslår, at eurolande, der ikke efterlever henstillingerne, kan blive genstand for en særlig "håndhævelsesmekanisme", eventuelt med nogle skærpede henstillinger.

Forslaget om en tematisk overvågning af strukturreformer indebærer, at Kommissionen skal vurdere EU-landenes strukturreformer på baggrund af de nationale reformprogrammer. Hvis et land f.eks. vurderes at gøre utilstrækkelige fremskridt mod de nationale mål under Europa 2020-strategien, kan der udstedes en henstilling til det pågældende land.

Kommissionen vil på baggrund af den landespecifikke overvågning foretage en årlig samlet vurdering af fremskridtene mod EU's Europa-2020 mål og foreslå specifikke retningslinjer til at fremme implementeringen af de nødvendige strukturreformer.

Kommissionens forslag til styrkelse af de nationale finanspolitiske rammer skal sikre et minimumsniveau for kvalitet og sammenhæng mellem EU-reglerne og de nationale regler, samtidig med at EU-landenes specifikke behov og præferencer respekteres.

Kommissionen foreslår bl.a., at de nationale finanspolitiske regler og rammer bør afspejle de fælles finanspolitiske regler og sikre overholdelse af traktatens referenceværdier i forhold til underskud og gæld og være i overensstemmelse med landenes mellemfristede budgetmål.

I forhold til stabilitets- og vækstpagten foreslår Kommissionen et stærkere fokus på den offentlige gæld og finanspolitisk holdbarhed, både i den forebyggende og i den korrigerende del af pagten.

Under den forebyggende del foreslår Kommissionen bl.a., at lande med høj eller stigende offentlig gæld eller store holdbarhedsudfordringer skal sikre hurtigere fremskridt mod deres mellemfristede mål.

I forhold til den korrigerende del foreslår Kommissionen bl.a. en operationalisering af gældskriteriet og dets krav om, at gælden skal nærme sig 60-procentsgrænsen med tilfredsstillende hastighed, f.eks. at gælden over en vis periode skal udvise et vist fald, der afhænger af gældens afvigelse fra de 60 pct. af BNP. Kommissionen foreslår også, at både iværksættelse og ophævelse af underskudsproceduren kan afhænge af gældsudviklingen.

Kommissionens forslag vedrørende sanktioner og incitamenter har til formål at styrke implementeringen af de fælles finanspolitiske regler. Forslagene skal supplere de eksisterende sanktionsmuligheder i traktaten og stabilitets- og vækstpagten, som kun omfatter eurolandene, samt sanktionsmulighederne under samhørighedsfonden, der omfatter alle EU-lande.

Under den forebyggende del af pagten foreslår Kommissionen to nye sanktionsmuligheder: For det første en mulighed for at pålægge eurolandene en rentebærende deponering ved utilstrækkelige fremskridt mod de mellemfristede mål. For

det andet at der knyttes konditionaliteter, f.eks. krav til konsolideringen, til udbetaling af midler under samhørighedspolitikken.

Under den korrigerende del foreslår Kommissionen et nyt system af finansielle sanktioner baseret på EU-budgettet, hvor f.eks. udgifter relateret til samhørighedspolitikken, den fælles landbrugspolitik og fiskerifonden kan omfattes. Der er allerede i dag sanktionsmuligheder for alle EU-lande, hvor man f.eks. kan miste midler fra samhørighedsfonden, hvis man har store offentlige underskud.

I forhold til underskudsproceduren foreslår Kommissionen to nye typer sanktioner. For det første at en rådsbeslutning om eksistensen af et uforholdsmæssigt stort underskud kan medføre suspension af forpligtelsesbevillinger relateret til flerårige programmer. Suspensionen ophæves, i det omfang landet efterlever sin henstilling. For det andet at manglende efterlevelse af en henstilling kan medføre annullering af forpligtelsesbevillinger i et givent år.

Kommissionen vil udmønte forslaget om finansielle sanktioner for alle EU-lande i de kommende forslag vedrørende EU's næste finansielle perspektiver fra 2014.

Men der bliver muligvis tale om en overgangsordning, så de nye sanktionsmuligheder kan træde i kraft for eurolandene – og måske for alle EU-lande – også inden de nye finansielle perspektiver.

Kommissionens forslag om et europæisk semester skal styrke drøftelserne af EU-landenes økonomiske politik forud for vedtagelsen af national politik – den såkaldte ex ante koordination. Forslaget indebærer bl.a., at stabilitets- og konvergensprogrammerne og Rådets udtalelser om dem fremrykkes til foråret.

Kommissionen foreslår endvidere, at stabilitets- og konvergensprogrammerne skal præsentere planer for den økonomiske politik, herunder planer for det kommende års finanspolitik på et meget overordnet niveau, f.eks. de planlagte samlede offentlige indtægter og udgifter samt de mellemfristede planer for de offentlige finanser. Der er imidlertid ikke tale om, at EU vil skulle godkende de nationale finanslove. Kommissionen understreger dette eksplicit i sin nye meddelelse. Finanslovene vil fortsat være national suverænitæt.

Kommissionen vil ved udgangen af september i år fremsætte forslag til retsakter til implementering af en række af forslagene. Økofin vil muligvis allerede på det kommende møde udtrykke støtte til iværksættelsen af det europæiske semester fra 2011.

FO Jeg vil nu nævne regeringens oplæg til dansk holdning.

Regeringen støtter generelt initiativer, der kan sikre sunde og holdbare offentlige finanser i EU. Regeringen støtter således en styrkelse af stabilitets- og vækstpagten og det generelle økonomiske samarbejde, idet vi lægger vægt på, at EU finder en løsning inden for rammerne af den gældende traktat.

Regeringen støtter derfor forslagene om at øge fokus på den offentlige gæld og finanspolitisk holdbarhed i stabilitets- og vækstpagten og lægger stor vægt på at styrke især den forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten, særligt initiativer der sikrer bedre efterlevelse af de mellemfristede mål.

Regeringen støtter ligeledes en bredere fokus på makroøkonomiske ubalancer i det finanspolitiske samarbejde, herunder forslaget om en advarselsmekanisme baseret på indikatorer for ubalancer.

Regeringen støtter også forslagene til styrkelse af de nationale finanspolitiske rammer, men lægger vægt på, at der er en vis fleksibilitet i forhold til, hvordan man sikrer, at de fælles regler afspejles i nationale rammer og regler.

I forhold til sanktioner støtter regeringen Kommissionens forslag om, at de eksisterende sanktionsmuligheder i traktaten – det er artikel 126, stk. 11 – og pagten fortsat kun skal gælde for eurolandene, mens nye sanktionsmuligheder kan omfatte både eurolande og lande uden for euroen, idet det forudsættes, at der gives stemmeret til alle lande.

Regeringen finder det relevant, at vi støtter sanktioner for både eurolande og lande uden for euroen. Krisen har jo vist, at både lande i og uden for euroen har bragt sig selv i store problemer med negative virkninger på andre lande. Udgangspunktet er, at Danmark fortsat vil føre en ansvarlig økonomisk politik, som vi overordnet har gjort gennem mere end et kvart århundrede under skiftende regeringer. Den linje, der hidtil er lagt i den økonomiske politik, indebærer, at Danmark ikke havner i en situation, hvor vi bliver påvirket af sanktioner. Men det påvirker Danmark, hvis andre lande fører uansvarlig finanspolitik, og derfor er det en fordel, at vi er med til at træffe beslutninger om f.eks. sanktioner for andre lande, så vi kan understøtte, at andre lande fører en ansvarlig økonomisk politik. Men hvis vi vil have indflydelse på beslutningerne om sanktioner for andre lande, må vi også selv være omfattet af dem.

Regeringen kan støtte den foreslåede sanktionsmodel, hvor de nuværende sanktioner altså fortsat kun skal gælde for eurolande, og hvor nye sanktioner gældende for alle EU-lande som udgangspunkt bliver relateret til midler fra EU's budget – herunder landbrugs-, fiskeri- og strukturfondsmidler – i tilfælde af vedvarende brud på de fælles spilleregler.

Endelig støtter regeringen introduktionen af et europæisk semester og finder det nyttigt med EU-drøftelser af finanspolitikken midt på året på basis af stabilitets- og konvergensprogrammerne samt de nationale reformprogrammer. Dermed kan anbefalingerne – på linje med anbefalinger fra f.eks. Nationalbanken og Det Økonomiske Råd – indgå i arbejdet med den økonomiske politik, herunder finansloven for det efterfølgende år. Udviklingen under krisen viser, at det havde været i alle landes interesse, hvis Kommissionen og Økofin på et tidligere tidspunkt havde fået indsigt i problemerne i en række lande, så vi kunne give de relevante lande politisk støtte til en mere rettidig genopretning, inden økonomierne kørte helt af sporet.

Jeg vil dog understrege, at EU kan ikke eller skal ikke godkende den danske finanslov. Regeringen lægger stor vægt på, at den nationale suverænitæt i forhold til finanspolitikken fastholdes, og afgørende vægt på, at EU ikke skal godkende den danske finanslov. Finanslove er national kompetence, ikke EU-kompetence. Drøftelser i taskforcen viser, at der er generel enighed om dette blandt EU-

landene og Kommissionen. Heri ligger også, at forslagene ikke udelukker nationale prioriteringer på hverken udgifts- eller skatteområdet.

Udover arbejdet med at styrke EU's finanspolitiske rammer lægger regeringen samtidig stor vægt på arbejdet med EU's nye vækst- og jobstrategi, Europa 2020, der skal fokusere på vækst, jobskabelse, grøn omstilling og social inddragelse. Indsatsen for dels konsolidering og dels jobskabelse samt social og miljømæssig sammenhængskraft skal gå hånd i hånd, for EU har grundlæggende to hovedudfordringer, at gælden er for høj, og væksten er for lille.

Regeringen er samlet set positiv over for Kommissionens meddelelse, som vil blive udmøntet i mere konkrete forslag og løsninger frem mod Det Europæiske Råd i oktober i år, og regeringen vil på grundlag af de angivne holdninger støtte en aftale om en styrkelse af stabilitets- og vækstpakten og det økonomiske samarbejde. Jeg vil naturligvis løbende vende tilbage til sagen her i udvalget.

Per Clausen syntes, det var spændende at høre finansministerens beskrivelse – i betragtning af at Barroso havde talt om en stille revolution og sagt, at medlemslandene havde accepteret en meget stærkere kontrol med de enkelte landes finanslove. Tager Barroso fejl, eller hvad ligger der i Kommissionens forslag, som finansministeren ikke støtter? Kommissionen mener, at den skal gå relativt detaljeret ind i diskussionen om, hvordan fremtidens finanslove i de enkelte lande skal skrives. Enhedslisten er af politiske grunde imod, at man styrker EU's indflydelse på de enkelte landes finanslove.

Desuden rejste Per Clausen det spørgsmål, om det overhovedet er en fornuftig økonomisk politik, man lægger op til at føre. Han pegede på, at der blandt økonomer føres en ret heftig debat om, hvorvidt det er en fornuftig politik, eller om den vil føre til deflation og massearbejdsløshed. Man fører en nedskæringspolitik i en situation, hvor arbejdsløsheden i eurozonen er større, end den nogen sinde har været. På den baggrund spurgte Per Clausen, om finansministeren er helt sikker på, at opsvinget kommer.

Pia Olsen Dyhr mente, der var brug for, at vi fik styr på tingene, efter at vi havde set, hvordan det gik i Grækenland. Hun syntes, det var fornuftigt, at der bliver fokuseret på fleksibilitet. Hun pegede på, at ved den reform af stabilitets- og vækstpakten, der blev gennemført i 2005, er der en mulighed for, at et land ikke behøver leve op til betingelsen om de 3 pct., hvis der indtræffer en usædvanlig begivenhed, der ligger uden for det pågældende medlemslands kontrol, og som har afgørende virkning for de offentlige finanser. Er finansministeren enig i den tolkning, og er det denne bestemmelse, regeringen vil henvise til, når man taler om fleksibilitet? Og ikke blot som Tyskland køre en meget stram monetaristisk linje.

Hun forstod, at de nuværende sanktionsmuligheder kun gælder de lande, som er med i eurozonen, mens de nye sanktionsmuligheder også kommer til at gælde andre EU-lande. Derfor spurgte hun, hvad det vil betyde for den enkelte danske landmand, hvis Danmark lige pludselig ikke overholder reglerne.

Skal den danske stat så punge ud og betale de penge, som EU tidligere betalte i landbrugsstøtte til landmanden?

Pia Olsen Dyhr var enig med finansministeren i, at den danske finanslov ikke skal godkendes af EU.

Hun var tilhænger af et europæisk semester.

Pia Adelsteen var stik imod forslaget, idet hun var imod, at man begynder at lave en fælles finanspolitik for at redde euroen, og at man vil pådutte det enkelte land at føre en finanspolitik, som EU synes er god. Ganske vist siger finansministeren, at EU ikke skal kontrollere det enkelte lands finanslov, men når man begynder at "kigge på" den, så er næste skridt, at man begynder at styre den, hvis man finder, der er problemer. Derfor spurgte hun, hvordan finansministeren vil sikre, at man ikke griber ind i nationalstatens finanslov.

Hun forstod ikke rigtig finansministerens argument om, at hvis andre EU-lande fører en uansvarlig finanspolitik, påvirker det også Danmark. Det påvirker da også Danmark, hvis man fører en uansvarlig finanspolitik i USA og i Japan, og deres finanslove skal Kommissionen jo ikke blande sig i, gik hun ud fra.

Anne Grete Holmsgaard var klar over, at man nu har indført strengere bestemmelser vedrørende Eurostat, men spurgte, om man kunne have afværget, at Grækenland var kommet så langt ud, hvis man havde grebet ind tidligere og brugt de eksisterende regler.

Hun havde hørt, at der skulle være et særligt råd i EU, som skal træffe beslutning om eventuelle sanktioner. Det ville hun gerne have bekræftet eller afkræftet.

Anne Grete Holmsgaard pegede på, at det ligger i Europa 2020-strategien, at man skal investere i grønne job og igangsætte en mere offensiv vækststrategi, hvor man kan bruge strukturfonde og andre fonde samt den europæiske investeringsbank langt mere offensivt.

Henrik Sass Larsen kunne støtte det, regeringen lægger op til. Han var meget tilfreds med, at der bliver lagt vægt på, at når det gælder sammensætningen af den økonomiske politik, er det stadigvæk de enkelte medlemslande, der bestemmer. Det åbner rum for, at man kan føre såvel en økonomisk politik, som lægger vægten på jobskabelse og vækst, som en økonomisk politik, som lægger vægten på at nedbringe udgifterne. I den forbindelse hæftede han sig ved det, finansministeren havde sagt om, at Europa står over for to hovedudfordringer: Den store gældsbyrde og den for lave vækst.

Henrik Sass Larsen ville gerne vide lidt mere præcist, hvad de konkrete konsekvenser vil være af de nye sanktioner, Kommission vil foreslå. Han var klar over, at det kan være svært at sige på nuværende tidspunkt, men han kunne blive nervøs, når man siger, at man gerne vil pålægge sig nogle bindinger, som man ikke kender

Lone Dybkjær var klar over, at finansministeren sagde, EU ikke vil gå ind i de enkelte landes finanslove, men man kan da godt sige, det er en indblanding i

den danske finanslov, når Danmark får en henstilling som den, vi har fået. Hun forstod, at EU ikke vil blande sig i, om vi vil skaffe balance ved at nedsætte udgifterne eller ved at øge skatterne. Det viser, at der er andre muligheder end dem, regeringen har valgt.

Lone Dybkjær spurgte, hvem taskforcen består af. Som hun havde forstået det, var det udelukkende finansministre, hvilket har den ulempe, at finansministrene normalt ikke er særlig fokuserede på vækst og omstilling, men mere beskæftiger sig med budgetdisciplin – altså er nogle budgetbisser.

Lone Dybkjær ville også gerne vide, hvad de nye sanktioner konkret vil betyde. Hun havde forstået det sådan, at et land kunne få frataget landbrugsstøtten, men at pengene kunne udbetales alligevel – blot nationalt finansieret.

Finansministeren fremhævede, at forslaget holder sig inden for traktatens rammer. Der er ikke tale om at overføre kompetence til Kommissionen fra nationalstaterne, når det drejer sig om finanspolitikken eller finanslovens udformning.

Når finansministeren talte om fleksibilitet, tænkte han på, at vi inden for en bestemt tidsfrist skal bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP. I Danmarks tilfælde skal vi nedbringe det med 1½ pct. inden udgangen af 2013. Deri ligger der en vis fleksibilitet. Hvis man gør noget mindre det første år, skal man gøre noget mere de følgende år. Med genopretningsplanen har regeringen valgt at sige, vi nedbringer underskuddet med ½ pct. i hvert af årene 2011, 2012 og 2013. Regeringen har også valgt at konsolidere gennem besparelser, men kunne selvfølgelig også have valgt at hæve skatterne. Her er der fuld fleksibilitet. EU har ikke nogen mening om, hvordan man forholder sig til investeringer i de år, henstillingen gælder. Det er en suveræn dansk afgørelse. Det afgørende er, at vi kommer under 3 pct. af BNP inden udgangen af 2013.

I anledning af Per Clausens bemærkninger om, hvad forskellige økonomer mener, sagde finansministeren generelt, at EU indtil nu ikke har gennemført sanktioner, men tværtimod har givet lånegarantier til de lande, der var kommet i økonomisk ufare. Finansministeren mente, at hvis man skulle bekæmpe arbejdsløsheden, måtte det være ved at holde orden i de offentlige finanser.

I besvarelse af Pia Adelsteens spørgsmål om, hvad det er EU pålægger os, nævnte finansministeren, at det europæiske semester går ud på, at vi skal aflevere vores konvergensprogrammer i foråret, f.eks. i april måned. Her skal vi ikke redegøre for finansloven for det kommende år – for den fremlægges først i august måned, og det konkrete indhold af den er først kendt, når den vedtages i december måned – men vi skal fremlægge nogle opdaterede makroøkonomiske scenarier, altså skøn over den økonomiske udvikling i form af vækst m.v., konkrete indikatorer for budgetplanerne for de kommende år, en beskrivelse af den planlagte politik, mellemfristede fremskrivninger af hovedtallene for de offentlige finanser, en vurdering af udviklingen i de offentlige finanser i det senest afsluttede budgetår samt en opdateret plan for finanspolitikken i indeværende år. Det centrale nye er konkrete indikatorer for budget-

planerne for det kommende år. Finansministeren pointerede, at der er tale om oplysninger på et meget, meget overordnet niveau, og at det i realiteten er de samme informationer, som gives i dag.

Hvis vi overholder 3 pct. loftet, er der fuld fleksibilitet, så landene kan indrette deres finanslove, som de ønsker det.

I svaret til Anne Grete Holmsgaard nævnte finansministeren, at Grækenland svindlede med tallene, men havde vi kendt de reelle tal, kunne vi formentlig have undgået det værste. Krisen har lært os, at vi ikke konsekvent nok har brugt de redskaber, som man allerede har i stabilitets- og vækstpagten.

Med hensyn til om der skal nedsættes et særligt råd til at give sanktioner, sagde finansministeren, at det formentlig ville blive Økofin.

Vi kender ikke sanktionsreglerne endnu, sagde finansministeren til Henrik Sass Larsen. Han lovede at vende tilbage, når der ligger konkrete forslag bordet. Regeringen forelægger forhandlingsoplæg nu, for at vi kan begive os ind i forhandlingerne. For hvert konkret skridt, der bliver taget hen ad vejen, ville finansministeren naturligvis vende tilbage til Europaudvalget.

Den taskforce, som består af samtlige finansministre, skal efter tidsplanen arbejde frem til Det Europæiske Råd i oktober.

Eventuelle sanktioner vil ikke påvirke de endelige modtagere af f.eks. landbrugsstøtte, men vil kunne påvirke udbetalingerne til det pågældende land. Med hensyn til den fælles landbrugspolitik foreslår Kommissionen konkret, at en reduktion af EU-midlerne, som følger af sanktioner, ikke må påvirke, hvad den enkelte landmand eller fisker får udbetalt.

Per Clausen bad finansministeren bekræfte, at årsagen til den økonomiske krise i Europa ikke er Grækenland, men den finansielle krise, som førte til arbejdsløshed og underskud på de offentlige budgetter. Og nu er det de finansielle markeder, som har skabt krisen, der skal afgøre, om konsolideringen af de offentlige finanser er tilstrækkelig.

I anledning af finansministerens grundige gennemgang af, hvad der bliver sendt ned til EU, spurgte Per Clausen, om det nye ikke er, at når man har fået disse informationer, så vil Kommissionen foretage en vurdering af, om de stemmer overens med 2020-planen og holder sig inden for de budgetmæssige rammer, som er sat i EU, og derefter vil man have en klar forventning om, at Danmark laver en finanslov, der overholder de råd og vejledninger, der kommer fra EU. Han mente, dette i virkeligheden var meget smartere, end at man bagefter skulle have godkendt sit finanslovsforslag, hvilket ville give anledning til utrolig megen ballade. Per Clausen tilføjede, at Kommissionen i særlig grad ville lægge vægt på, at man bekæmpede inflation – også kaldet budgetortodoksi. Derfor bliver der ikke nogen ny fleksibilitet.

Med hensyn til sanktioner forstod Per Clausen, at finansministeren havde en opsøgende holdning og gerne ville have, at Danmark blev omfattet af præcis de samme sanktioner som EU-landene og fra samme tidspunkt.

Pia Olsen Dyhr påpegede igen, at det ikke er i overensstemmelse med beslutningen fra 2005, at landene altid skal holde sig under 3 pct. af BNP. Hun spurgte, om Danmark ville arbejde for, at man fastholdt den forståelse, at man i visse situationer godt kunne have et underskud på de offentlige finanser, som var større. Spørgsmålet er, om vi skal bevæge os i den tyske, monetaristiske retning, eller gå i retning af Frankrig.

Pia Olsen Dyhr sagde, at hvis sanktioner ikke skal gå ud over den enkelte landmand, skal den danske stat betale, og det får da nogle økonomiske konsekvenser for finansloven, som Folketinget må tage stilling til. Hun betegnede det som meget uigennemskueligt, hvad sanktioner vil betyde.

Pia Olsen Dyhr ville gerne vide, hvordan planerne forholder sig til det danske forbehold, når sanktioner skal gælde Danmark.

Anne Grete Holmsgaard var klar over, at Grækenland svindledes med tallene, men det burde være blevet meget vanskeligere efter de ændringer, der er gennemført. Men EU har ikke brugt de eksisterende regler godt nok, måtte hun konkludere efter finansministerens svar. Man må tage hensyn til de eksisterende regler, når man strammer, så man ikke kommer til at overdosere.

Man skal forebygge, at man kommer ud i en situation som den, Grækenland kom i, men man skal også føre en offensiv investeringspolitik i EU, der sætter fokus på grøn omstilling og social inklusion og uddannelse.

I anledning af at finansministeren sagde, det var Økofin, der skulle træffe beslutning om sanktioner, betegnede Anne Grete Holmsgaard dette organ som "Den store Bastian"-gruppe, som opførte sig tåbeligt, når de gik med til, at EU bruger næsten 250 mia. euro om året på at importere energi. Udvikling er normalt ikke finansministrenes spidskompetence. De må øve sig, hvis de i stedet for rollen som "Den store Bastian" skal påtage sig rollen som "Den store moder".

Anne Grete Holmsgaard sagde, at hun betragtede det mandat, regeringen får i dag, som et foreløbigt mandat. For SF vil det afgørende være, hvad der kommer ud af det, når regeringen skal have sit endelige mandat.

Pia Adelsteen sagde i anledning af finansministerens lange forklaring på, hvad vi skal sende ned til EU, at når man først har sendt noget ned, og Kommissionen siger, det ikke er godt nok, så ville hun gerne se den regering, der turde fremlægge en finanslov, hvor man ikke havde taget hensyn til det, der var kommet fra Kommissionen. Der skal stadig væk være en lille smule fleksibilitet, for man skal jo forhandle om finansloven, men regeringen er ikke dum, og som udgangspunkt vil den overholde kravene. Derfor betegnede hun det som decideret forkert, når man fremstillede det, som om Kommissionen ikke blandede sig.

Hun mente, en hvilken som helst regering, som ville overholde stabilitets- og vækstpakten, skulle have fundet besparelser for 24 mia. kr. – selv om det nogle gang kan lyde, som om nogle mener, at det behøvede den ikke.

Lone Dybkjær mente, der kunne være god fornuft i det, finansministeren siger om "det europæiske semester", at det i realiteten er de samme informationer, som gives i dag. Vil det sige, at Danmark ikke skal lave andet, end vi gør i dag? Hvad er så det nye i det? Det er vel rigtigt, som Pia Adelsteen siger, at Kommissionen kommer med nogle anbefalinger. Står regeringen helt frit over for de anbefalinger – som den f.eks. gør det, når det drejer sig om anbefalinger fra OECD?

Når finansministeren siger, at EU ikke har givet nogen sanktioner endnu, og at man ikke har brugt de redskaber, man har, hvorfor skal man så opfinde nye redskaber? Lone Dybkjær mente ikke, Danmark bare kan underlægge sig nye sanktioner, som jo vil have afgørende indflydelse på den danske finanslov, hvis vi får frataget landbrugsstøtten, og den danske stat skal punge ud.

Finansministeren påpegede, at Danmark godt kan blive pålagt sanktioner efter det gældende regelsæt. Han var enig i, at havde været mere konsekvent for år tilbage, var det nok ikke løbet så løbsk i en række lande.

I svaret til Per Clausen sagde finansministeren, at det startede som en finansiell krise, men er gledet over i at være en offentlig finanskriser. Man kan godt stille sig selv det spørgsmål, hvorfor der ikke var nogen, der greb ind tidligere. En del af svaret er, at Eurostat ikke havde de beføjelser, det nu får til at gå ind og se på det underliggende talmateriale. I så fald havde man måske kunnet forebygge, at det gik så galt.

Det er ECB's opgave at bekæmpe inflation i euroområdet, sagde finansministeren til Per Clausen.

Når finansministeren taler om, at vi støtter sanktioner, er det nye sanktioner, det drejer sig om. Kommissionen siger, at den vil overveje nogle overgangsregler, indtil de nye finansielle perspektiver er kommet på plads.

Finansministeren bekræftede igen, at han ville vende tilbage til Europaudvalget, så snart vi ved noget mere konkret om sanktionerne.

Finansministeren var enig i den forståelse af den beslutning, der blev truffet i 2005, som Pia Olsen Dyhr gav udtryk for. Han påpegede dog, at UK ikke har forhandlet strammingskravene. Vi støtter hverken Tyskland eller Frankrig. Vi gør ikke andet end det, vi mener er fornuftigt og rigtigt. Vi vil begrænse gældssætningen for at forhindre, at renteudgifterne udvikler sig til en gøgeunge.

Finansministeren bekræftede over for Anne Grete Holmsgaard, at det er et foreløbigt mandat, regeringen søger nu. Den vil vende tilbage, når der kommer noget mere konkret på bordet med hensyn til sanktionerne.

Det vigtigste er at forebygge, altså den præventive virkning. Finansministeren syntes, billedet med "Den store Bastian" var fint. Det er finansministrene, der lægger de overordnede retningslinjer. De skal udfyldes hen ad vejen i de enkelte fagråd.

I svaret til Pia Adelsteen sagde finansministeren, at der i det foreliggende tilfælde ikke er nogen modsætning mellem, hvad der er fornuftigt, og hvad der

gives af henstillinger fra EU. En ny regering med S og SF vil jo i stedet for besparelser kunne vælge at sætte skatterne op med 24 mia. kr.

Finansministeren sagde til Lone Dybkjær, at det er den sidste mulighed, at Danmark kan blive pålagt sanktioner inden for landbrugspolitikken. Vi skal jo fortsat arbejde for at forebygge, at vi kommer i den situation.

Per Clausen fik det sværere og sværere at tro på, at Barroso har uret, når han mener, at Kommissionen får meget stærkere beføjelser over for de enkelte lande.

Det er helt uklart, hvor langt regeringen vil gå med hensyn til sanktionsmuligheder, men finansministeren har tilsyneladende ingen grænser.

Per Clausen sagde, at efter den diskussion, der havde været under dette dagsordenspunkt, mente han ikke, der var nogen grund til at opretholde det samråd, der står på dagsordenen som punkt 2 på Europaudvalgets dagsorden.

Med de EU-regler, der gælder i dag, bliver der ikke megen plads til de kvindelige værdier i finanspolitikken, som Anne Grete Holmsgaard var inde på, og der vil næppe komme en anderledes reaktion fra Kommissionen, hvis vi vælger at følge en vækststrategi, men reaktionen vil blot komme tidligere. Per Clausen mente i øvrigt, at når finansministeren var så positiv over for sanktioner, er det fordi finansministeren mener, at en fremtidig dansk S-SF regering kan have brug for at blive truet.

Pia Olsen Dyhr bad regeringen om at udarbejde et juridisk notat om, hvad det vil betyde for det danske parlament, hvis der kommer nye sanktionsmuligheder, som også gælder for Danmark. Hun mente, det var uacceptabelt, at vi ikke kender konsekvenserne af eventuelle sanktioner.

Henrik Sass Larsen syntes, der blev skabt et billede af, at nu kommer Kommissionen med et eller andet komplot. Han mindede om, at hele konstruktionen er, at et land kan tage højde for, at der kommer de nævnte ubalancer, men det er kun i en midlertidig periode, underskuddet på statsfinanserne må overstige 3 pct. Når man indgår i et tæt økonomisk samarbejde, er der ingen medlemslande, der har en interesse i, at der er et enkelt land eller to, der bare kan sejle derudaf.

Der er sanktioner i forvejen. Det eneste nye er, at man vil anvende dem. Det syntes Henrik Sass Larsen var positivt. Det er selvfølgelig uafklaret i øjeblikket, hvad der kommer af nye sanktioner. Derfor opfattede han finansministerens udtalelse som et klart tilsagn om, at når der foreligger noget nærmere om sanktionerne, vender han tilbage til Europaudvalget. På den baggrund havde han ingen betænkeligheder ved forhandlingsoplægget.

Anne Grete Holmsgaard opfordrede finansministeren til at gå varsomt til værks, når det gælder sanktioner. Hun syntes ikke, der var argumenteret overbevisende for, at der skulle vedtages nye sanktioner, ligesom der ikke var argumenteret overbevisende for, at sanktionerne skal udstrækkes til alle lande.

SF lægger overordentlig stor vægt på, at man udbygger fleksibiliteten.

Anne Grete Holmsgaard gik ud fra, at der forelå et klart tilsagn om, at dette ikke er et endeligt forhandlingsoplæg.

Pia Adelsteen undrede sig lidt over debatten om mandatet vedrørende sanktioner mod Danmark. Da Maastrichttraktaten i sin tid blev vedtaget, og man fik euroen og stabilitets- og vækstpakten, lå der en vis fleksibilitet med hensyn til den årrække, man havde til at rette op på problemet. Man kunne stramme 2 pct. det ene år og 1 pct. det næste år. Hun kunne ikke forstå, hvilken yderligere fleksibilitet man ønsker.

Lone Dybkjær efterlyste et svar på sit spørgsmål om, hvilke nye informationer der skal gives til Kommissionen. Vil det indebære et stort ekstra arbejde?

Finansministeren skal jo ned og sige et eller andet. Det er væsentligt, at regeringen tilkendegiver, at der er andet i denne verden end besparelser. Der kan også være tale om omstillinger, der fremmer væksten i Europa.

Hun ville gerne have at vide, hvad sammenhængen er mellem taskforcen og Kommissionen, idet de på en eller anden måde hænger sammen.

Flemming Møller understregede, at Danmark i høj grad har en interesse i, at konvergenskravene bliver overholdt i hele EU. Vi har heller ikke selv haft problemer med at overholde dem indtil nu. Derfor er der ingen grund til at frygte de sanktioner, der nu kommer.

Finansministeren gentog, at vi ikke kender de konkrete sanktioner, og at han ville vende tilbage, når vi kender de konkrete forslag. Vi arbejder hårdt for at sikre, at sanktionerne holder sig inden for traktatens bestemmelser, og at de holder sig inden for det danske EU-forbehold over for ØMU'ens tredje fase.

NOT Han lovede Pia Olsen Dyhr at komme med en juridisk vurdering af, hvordan sanktionerne forholder sig til traktaten og til vort forbehold, men det forudsætter, at vi kender det konkrete indhold af de sanktioner, som måtte komme.

Finansministeren bekræftede igen over for Henrik Sass Larsen, at der er tale om et foreløbigt forhandlingsoplæg.

Vi ønsker at skabe det bedste udgangspunkt for Danmark, og det sker efter regeringens opfattelse ved, at vi får indflydelse på de henstillinger, der gives til de andre lande.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorfor vi ikke kan blive stående ved de eksisterende sanktioner, sagde finansministeren til Anne Grete Holmsgaard, at vi i hvert fald har fået den erfaring under krisen, at sanktionerne er kommet alt for sent. Vi skulle gerne kunne foregribe en uheldig udvikling.

Det er rigtigt, som Pia Adelsteen siger, at der er mulighed for fleksibilitet med hensyn til, hvordan vi vil fordele den henstilling, vi har fået om at konsolidere med 1½ pct. inden 2013, på de enkelte år. Vi har ved genopretningsplanen valgt at konsolidere med ½ pct. i hvert af årene 2011, 2012 og 2013.

Finansministeren svarede Lone Dybkjær, at udgangspunktet er, at vi skal aflevere det, vi afleverer i dag, hvilket ikke vil give noget større merarbejde. Tidspunktet er bare fremrykket et halvt år.

Finansministeren erklærede sig helt enig i, at vi skal sikre vækst, vi skal sikre grøn omstilling, vi skal sikre jobskabelse, og vi skal sikre social og miljømæssig sammenhæng. Det gør vi også i 2020 sammenhæng.

Finansministeren pointerede, at Økofin også beskæftiger sig med vækst og beskæftigelse og grøn omstilling.

Finansministeren var helt enig i Flemming Møllers beskrivelse.

Næstformanden konkluderede, at der ikke var konstateret et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet dog Dansk Folkeparti og Enhedslisten havde ytret sig imod det.

b) Andre punkter fra Det Europæiske Råd

– *Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlenotat side 65)

Det Europæiske Råd 17/06-10 – bilag 7 (konklusioner fra Det Europæiske Råd)

Finansministeren: Det er planen, at vi skal følge op på Det Europæiske Råd den 17. juni. Jeg forventer, at vi især skal drøfte spørgsmålene om styrket koordination, herunder det "europæiske semester", samt den netop vedtagne Europa 2020-strategi.

5. De overordnede økonomisk-politiske retningslinjer (BEPG)

– *Vedtagelse*

KOM (2010) 0193

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlenotat side 68)

KOM (2010) 0193 – bilag 1 (grundnotat af 5/5-10)

KOM (2010) 0193 – svar på spørgsmål 1

Udvalgsmødereferater:

Europa 2020-strategien forelagt til forhandlingsoplæg 11/6-10

men referatet foreligger endnu ikke

EUU alm. del (09) – bilag 449 (side 1255, behandlet i EUU 4/6-10)

EUU alm. del (09) – bilag 408 (side 1059, behandlet i EUU 12/5-10)

Finansministeren nævnte ikke dette punkt.

6. Implementering af stabilitets- og vækstpakten: Proceduren for uforholdsmæssigt store underskud

a) Vurdering af effektive tiltag foretaget af Belgien, Tjekkiet, Tyskland, Irland, Spanien, Frankrig, Italien, Nederlandene, Østrig, Portugal, Slovenien, Slovakiet og Storbritannien

– *Rådskonklusioner*

KOM (2010) 0329

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlenotat side 74)

Rådsmøde 3027 – bilag 4 (supplerende samlenotat side 3)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (09) – bilag 158 (side 365, senest behandlet i EUU 27/11-09)

Finansministeren: EU-landene gennemfører under krisen en finanspolitisk strategi, der er godt afstemt med konjunkturudviklingen og landenes forskellige råderum, idet man har sat gang i aktivitet og beskæftigelse, da der var mest brug for det, og idet stramningerne kommer gradvist og i takt med opsvinget. De fleste lande er nu i gang med exitfasen af strategien. På nuværende tidspunkt har 20 lande modtaget henstillinger om at bringe deres offentlige underskud ned under 3 pct. af BNP, og Grækenland har modtaget et pålæg.

På Økofinmødet den 13. juli skal vi drøfte, hvorvidt de 13 lande, der modtog henstillinger i december sidste år, har gennemført effektive tiltag i overensstemmelse med anbefalingerne, nu hvor deres 6-månedersfrist for at gennemføre tiltag er udløbet. Det drejer sig om Belgien, Tjekkiet, Tyskland, Irland, Spanien, Frankrig, Italien, Nederlandene, Østrig, Portugal, Slovenien, Slovakiet og UK.

Kommissionen har i juni vurderet landenes konsolideringsplaner og gennemførte tiltag, særligt tiltagene for 2010, og konkluderer, at de pågældende lande har gennemført effektive tiltag, der udgør passende fremskridt i forhold til henstillingerne. Økofin ventes at støtte Kommissionens vurdering af, at alle landene har gennemført effektive tiltag.

Alle lande har iværksat konsolideringstiltag i henstillingens startår, og en række lande har præsenteret konkrete tiltag med henblik på at understøtte konsolideringsstrategien fra og med 2011. Men der er behov for yderligere specifikation af tiltag for resten af henstillingsperioden.

I mange lande finder Kommissionen foreløbigt, at konsolideringen i 2010 er mindre end det gennemsnitlige årlige stramningskrav, og at konsolideringen i de efterfølgende år derfor skal være tilsvarende større.

Regeringen støtter den vurdering, at alle 13 lande har gennemført effektive tiltag i overensstemmelse med deres henstillinger.

b) Beslutninger om eksistensen af uforholdsmæssigt store underskud i samt vedtagelse af henstillinger til Danmark, Finland, Cypern og Bulgarien

– *Rådsbeslutninger og rådshenstillinger*

SEK (2010) 0743

SEK (2010) 0744

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlenotat side 80)

Rådsmøde 3027 – bilag 4 (supplerende samlenotat side 7)

SEK (2010) 0743 – bilag 1 (forslag til Rådets afgørelse om et uforholdsmæssigt stort underskud i Danmark)

SEK (2010) 0744 – bilag 1 (Rådets henstilling om et uforholdsmæssigt stort underskud i Danmark)

EUU alm. del (09) – svar på spørgsmål 79

Finansministeren: Som det er udvalget bekendt, blev underskudsproceduren for Danmark åbnet i maj. På mødet vil Økofin derfor – efter helt sædvanlig procedure – vedtage to retsakter under traktatens artikel 126, stk. 6, og artikel 126, stk. 7, for Danmark:

1. En beslutning om eksistensen af et uforholdsmæssigt stort underskud i Danmark.
2. En henstilling med to hovedkrav: Dels at bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP inden for en given frist og dels at gennemføre strukturelle budgetforbedringer.

Kommissionens udkast til henstilling anbefaler, at Danmark:

- Bringer underskuddet ned under 3 pct. af BNP snarest og senest i 2013.
- Gennemfører de finanspolitiske lempelser i 2010, som er planlagt i Danmarks konvergensprogram 2009, og starter konsolideringen i 2011.
- Sikrer en gennemsnitlig årlig finanspolitisk stramning på mindst ½ pct. af BNP i perioden 2011-2013.
- Specificerer og strengt gennemfører de tiltag, der er nødvendige for at bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP i 2013 – under hensyntagen til konjunkturforsøholdene – og accelererer reduktionen af underskuddet, hvis de økonomiske og budgetmæssige forhold udvikler sig gunstigere end forventet.
- Iværksætter effektive tiltag senest 6 måneder efter henstillingen.

Derudover anbefales Danmark at sikre, at den budgetmæssige konsolidering mod det mellemfristede budgetmål om strukturel balance i 2015 fastholdes, efter at det faktiske underskud er bragt ned under 3 pct. af BNP.

De to retsakter vedtages formelt med kvalificeret flertal uden stemmeret til Danmark, men jeg forventer, at der vil være fuld enighed blandt alle lande om den danske henstilling, som klart indebærer ligebehandling i forhold til alle de andre lande med henstillinger.

Henstillingen til Danmark er blandt de mildeste, da vi kan vente med at stramme finanspolitikken til 2011, og stramningskravet svarer til det generelle minimums-

krav i stabilitets- og vækstpakten. De andre EU-lande med henstillinger skal gennemsnitligt stramme finanspolitikken væsentligt mere.

Genopretningsplanen, som forbedrer de offentlige finanser med 24 mia. kr. frem mod 2013, er fuldt på linje med – og sigter netop på at indfri – kravene i henstillingen.

Genopretningsplanen og henstillingen er et stort skridt på vejen mod det, der hele tiden har været målet, nemlig at sikre strukturel balance i den offentlige økonomi i 2015.

Regeringen støtter principielt beslutningen om eksistensen af et uforholdsmæssigt stort underskud i Danmark og henstillingen til Danmark, men Danmark har som nævnt ikke stemmeret.

Økofin ventes også at vedtage henstillinger til Finland, Cypern og Bulgarien om at bringe underskuddet ned under 3 pct. af BNP, hvor Finland og Bulgarien har frist i 2011, mens Cypern har frist i 2012. Finland henstilles at gennemføre de planlagte finanspolitiske lempelser i 2010 samt specificere og gennemføre en finanspolitisk stramning på mindst ½ pct. af BNP i 2011. Det er tilstrækkeligt, da underskuddet kun udviser en lille overskridelse af 3-procentsgrænsen.

Cypern henstilles at gennemføre de nødvendige tiltag for at sikre, at underskuddet i 2010 reduceres til højst 6 pct. af BNP samt specificere og gennemføre en gennemsnitlig årlig finanspolitisk stramning på mindst 1½ pct. af BNP i perioden 2011-2012. Derudover anbefales Cypern bl.a. at styrke de mellemfristede finanspolitiske rammer og forbedre overvågningen af budgetudførelsen samt implementere pensions- og sundhedsreformer.

Bulgarien henstilles at gennemføre de nødvendige tiltag for at undgå, at underskuddet bliver større end det planlagte på 3,8 pct. af BNP i 2010, samt specificere og gennemføre en gennemsnitlig årlig finanspolitisk stramning på mindst ¾ pct. af BNP i 2011. Derudover anbefales Bulgarien bl.a. at styrke de finanspolitiske rammer.

Regeringen støtter principielt beslutningerne vedrørende Finland, Cypern og Bulgarien, idet Danmark dog ikke har stemmeret for så vidt angår eurolandene Finland og Cypern.

Pia Olsen Dyhr spurgte, hvorfor henstillingen til Danmark ikke forelægges til forhandlingsoplæg. I den forbindelse henviste hun til det svar, hun havde fået vedrørende Storbritannien, som viste, at henstillinger var noget, der var til forhandling.

Anne Grete Holmsgaard erkendte, at finansministeren taler om, at der skal være en vis fleksibilitet, men så vidt hun forstod, havde regeringen ikke indledt forhandlinger med Kommissionen, men blot sagt, at Kommissionens holdning passer fint med, hvad regeringen ville have gjort alligevel. På den baggrund spurgte hun, om regeringen vil arbejde for en udvidelse af fleksibiliteten.

Lone Dybkjær mente, finansministeren – i lyset af den diskussion, der forgår i Danmark – burde have forelagt et forhandlingsoplæg vedrørende henstillingen til Danmark, som hun så i sammenhæng med det styrkede økonomisk-politiske samarbejde, regeringen forelagde forhandlingsoplæg om under dagsordenens punkt 4a. Ganske vist har Danmark ikke stemmeret, men vi har taleret.

Hun ville gerne vide, hvad finansministeren tænkte på, når han talte om at give mere fleksibilitet. Når man ser på, hvad finansministeren siger om henstillingen til Danmark, tyder det ikke på, at der er megen fleksibilitet.

Finansministeren svarede, at når henstillingen til Danmark ikke er forelagt til forhandlingsoplæg, er det fordi Danmark ikke har stemmeret. Henstillingen ligger i øvrigt i den milde ende, og den svarer til, hvad der er givet af henstillinger til lande med en sammenlignelig økonomi.

Pia Olsen Dyhr fastholdt, at landene godt kan vende tilbage og forhandle med Kommissionen om, hvornår man skal nå ned under de 3 pct. Når Danmark skal tilkendegive sin holdning til henstillingen, skal regeringen vel have et flertal i Folketinget. Derfor spurgte hun, om Dansk Folkeparti står bag regeringen i denne sag, eller om regeringen skal søge sit mandat hos andre partier.

Lone Dybkjær fastholdt, at regeringen burde have søgt et mandat, da den jo skal forholde sig til henstillingen. Hun spurgte, om det er traktatbundet, at underskuddet skal være nedbragt i 2013, og at det f.eks. ikke kan være i 2014. Finansministeren udtaler sig, som om det er "hugget i sten". I øvrigt mente hun, vi render ind i et kæmpe budgetunderskud i 2015 og fremover.

Finansministeren nævnte i svaret til Lone Dybkjær, at der er nogle lande, som har fået en henstilling, der rækker ind i 2014, men de lande har problemer af en anden størrelsesorden. Vi styrer efter, at vi i 2015 skal have balance mellem indtægter og udgifter. Ved at efterleve henstillingen om at komme under 3 pct. i 2013 har vi løst en væsentlig del af udfordringen, nemlig de 24 mia. kr. ud af de 31 mia. kr. Der er vedtaget en dagpengereform, som giver et par milliarder kroner. Tilbage er 5 mia. kr. Her er regeringen inde på, at man skal se på SU-systemet, så vi får de unge hurtigere igennem uddannelserne, og at vi skal se på førtidspensionerne.

Per Clausen mente, at når finansministeren ikke bad om mandat, er det fordi Dansk Folkeparti har leveret de stemmer, der skal til, for at regeringen kan føre den finanspolitik, EU kræver.

Pia Olsen Dyhr mente også, at når finansministeren ikke vælger at søge et mandat i Europaudvalget, må det være, fordi han har sit flertal et andet sted, nemlig hos Dansk Folkeparti.

Pia Adelsteen replicerede over for Per Clausen, at det er helt klart, at Dansk Folkeparti har været med til at lave genopretningspakken, fordi de anser den for at være sund fornuft i forhold til den danske økonomi. Men Dansk Folkeparti synes ikke, der skal være en fælles EU-finanspolitik. Dansk Folkeparti ser hellere, at vi sparer, end at man sætter skatterne op.

7. (Evt.) Vedtagelse af beslutning om optagelse af Estland i eurosamarbejdet den 1. januar 2011

– *Vedtagelse*

KOM (2010) 0239, KOM (2010) 0240

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlensnotat side 89)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (09) – bilag 449 (side 1268, senest behandlet i

EUU 4/6-10)

Finansministeren nævnte ikke dette punkt.

8. EU's budget for 2010

a) Ændringsbudget 5 om UK-rabatten mv.

– *Vedtagelse*

KOM (2010) 0320

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlensnotat side 91)

Finansministeren nævnte ikke dette punkt.

b) Ændringsbudget 6 om Den Fælles Udenrigstjeneste

– *Vedtagelse*

KOM (2010) 0315

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlensnotat side 93)

Finansministeren nævnte ikke dette punkt.

Udg. **9. Tidsfristen for høring af de nationale parlamenter vedrørende EU's budget for 2011**

– *Vedtagelse*

KOM (2010) 0300

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlensnotat side 96)

EU-note (09) – E 48 (notat af 6/7-10)

Europaudvalget blev orienteret om sagen på mødet 18/6-10 men referat foreligger endnu ikke

Finansministeren nævnte, at punktet var udgået.

**10. Finansiell bistand mht. nedlukning af blok 1-4 på Kozloduy
kernekræftværket i Bulgarien**

– *Vedtagelse*

KOM (2009) 0581

Rådsmøde 3027 – bilag 1 (samlendat side 98)

KOM (2009) 0581 – bilag 1 (grundnotat af 9/12-09)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (09) – bilag 116 (side 239, senest behandlet i EUU
13/11-09)

Finansministeren nævnte ikke dette punkt.

12. Siden sidst

a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om kreditvurderingsbureauer

KOM (2008) 0704, KOM (2010) 0289

KOM (2008) 0704 – bilag 2 (grundnotat af 22/12-08)

b) Grønbog om corporate governance i finansielle institutioner og aflønning

KOM (2010) 0284, KOM (2010) 0285 og KOM (2010) 0286

EU-note (09) – E 45 (notat af 24/6-10)

Finansministeren: Den 30. juni blev der indgået et kompromis med Europa-Parlamentet vedrørende seneste justering af kapitalkravsdirektivet, som ligger inden for rammerne af det mandat, jeg forelagde for udvalget den 29. juni. Europa-Parlamentet har nu vedtaget dette kompromis. Kompromisteksten er oversendt til udvalget.

Til orientering kan nævnes, at kompromiset ikke indeholder forslag om f.eks. absolute lofter over direktørers lønninger eller et konkret procentuelt loft på den variable aflønnings andel af den samlede aflønning, som Parlamentet havde foreslået. Kompromiset medtager heller ikke Europa-Parlamentets forslag om, at individuelle direktørlønninger skal offentliggøres, men stiller i stedet krav om offentliggørelse af den samlede direktions aflønning.

Bestemmelsen om, at mindst 50 pct. af den variable aflønning skal ske i form af aktier eller aktierelaterede instrumenter, er blevet ændret, således at også "andre instrumenter" nu kan anvendes, og således at medlemslandene eller deres tilsynsmyndigheder nu får mulighed for at begrænse eller forbyde brugen af visse typer instrumenter. Andelen er fortsat 50 pct.

I relation til aflønning vil jeg desuden gøre udvalget opmærksom på, at der er oversendt et grundnotat vedrørende Kommissionens grønne bog om corporate governance i den finansielle sektor, hvor aflønning er et blandt flere temaer, som Kommissionen vil arbejde videre med.

Punkt 2. Samråd med finansministeren vedrørende samrådsspørgsmål O om hvilke nye forpligtelser regeringen har lovet eller er indstillet på at påføre Danmark overfor EU i form af orientering af Kommissionen om finanslovsforslagets indhold, før dette fremlægges for folketinget m.v.

EUU alm. del (09) – samrådsspørgsmål O (vedlagt)

Samrådsspørgsmålet havde følgende ordlyd:

"Vil ministeren redegøre for, hvilke nye forpligtelser regeringen har lovet eller er indstillet på at påføre Danmark over for EU i form af orientering af Kommissionen om finanslovsforslagets indhold, før dette fremlægges for Folketinget, og i form af sanktioner over for Danmark, hvis EU vurderer, at Danmark ikke overholder EU's krav til størrelsen af underskud på de offentlige budgetter og størrelsen af den offentlige gæld, samt hvis Danmark ikke følger EU's pålæg til indholdet af Danmarks økonomiske politik."

Under drøftelsen af dagsordenens punkt 1 trak Per Clausen ønsket om et samråd tilbage, idet sagen var drøftet grundigt under dagsordenens punkt 1.

Punkt 3. Samråd med finansministeren vedrørende samrådsspørgsmål P om konsekvenser af eventuelt sammenbrud af euroen

EUU alm. del (09) – samrådsspørgsmål P (vedlagt)

Samrådsspørgsmålet havde følgende ordlyd:

"Vil ministeren redegøre for, hvordan Danmark afværger de potentielle negative økonomiske konsekvenser, hvis og når euroen i sin nuværende form bryder sammen, hvilket flere ledende økonomer forudser vil ske inden for få år."

Pia Adelsteen begrundede samrådsspørgsmålet med henvisning til den seneste tids debat om euroen, idet hun tilføjede, at da Danmark fører en fastkurspolitik i forhold til euroen, har euroens fremtid også betydning for Danmark.

Finansministeren: Jeg vil gerne starte med at slå fast, at krisen ikke er en eurokrise. Det er en international økonomisk og finansiell krise, som i en række lande har udviklet sig til en offentlig finanskris. Krisen havde ikke sit udspring i euroområdet, euroen eller eurosamarbejdet. Krisen havde sit udspring i globale ubalancer og en usund økonomisk politik i mange lande på globalt plan samt i problemer i den finansielle sektor. Krisen har omfattet stort set hele verden, herunder både lande i og uden for euroen og i og uden for EU.

Der er stort fokus på situationen i euroområdet og især i Grækenland. Situationen er alvorlig i flere eurolande, men det er ikke kun eurolande, der er i krise og står over for meget store udfordringer. USA og Storbritannien samt Japan har f.eks. også meget store offentlige budgetunderskud og meget høj offentlig gæld. Den offentlige bruttogæld vil i år udgøre ca. 85 pct. af BNP i euroområdet, men gælden vil udgøre omtrent det samme i UK, og gælden vil komme op over 90 pct. af BNP i USA og op over 225 pct. af BNP i Japan. Nogle EU-lande uden for euroen – Letland, Ungarn og Rumænien – har som bekendt måttet bede om lån fra IMF og EU og andre lande, fordi de er i store vanskeligheder. Uden for EU er blandt andet Island i alvorlig krise. Fælles for disse kriser, jeg remser op, er, at de ikke skyldes euroen. Krisen handler altså ikke om euroen – eller amerikanske dollar eller japanske yen – men om den økonomiske politik, der i en række lande verden over ikke har været god nok.

Jeg ser ikke for mig, at euroen vil bryde sammen. Jeg ser heller ikke for mig, at enkelte eller flere lande vil forlade euroen. Det er der politiske og økonomiske grunde til.

Spekulationerne om euroens overlevelse er ikke nye. Før euroens indførelse tvivlede mange på, at euroen ville kunne realiseres, og da euroen så alligevel blev indført, tvivlede mange på, at den ville overleve. Euroen har nu været en realitet i over 11 år.

Der er i Europa en stærk politisk opbakning til euroen, som går tilbage til forberedelserne af euroen i 1990'erne. Den skal ses i lyset af Europas økonomiske problemer og høje ledighed i 1970'erne og 1980'erne og krisen i 1993, der var knyttet til usund finanspolitik samt devalueringer og høje renter og inflationsrater.

Den primære økonomiske grund til, at euroen ikke vil bryde sammen på grund af den aktuelle krise, er, at krisen havde været meget værre uden euroen. Tidligere økonomiske og finansielle kriser blev altid fulgt af valutakriser og konkurrerende devalueringer, der gjorde kriserne langt værre. Tænk bare på krisen i 1992-1993, hvor Danmark naturligvis holdt fast i fastkurspolitikken, men hvor mange andre lande, herunder Sverige, blev tvunget til at devaluere og kom i alvorlig krise.

Desuden har det økonomiske samarbejde i EU og især euroområdet bidraget til at håndtere krisen. Den økonomiske politik har været historisk lempelig. Det gælder ECB's pengepolitik. Og det gælder landenes finanspolitik, især i de lande, der havde bedst råd, herunder Tyskland, Nederlandene og Østrig – samt Danmark.

Derudover er eurolandene rykket tættere sammen under krisen. Blandt andet eurolandene yder lån til Grækenland, der har bragt sig selv i ekstraordinært store vanskeligheder. Eurolandene viste også handlekraft den 9. maj, da de traf beslutning om at stille op mod 440 mia. euro til rådighed via den europæiske stabiliseringsmekanisme, der skal understøtte den finansielle stabilitet i euroområdet.

Krisen har gjort det tydeligt, at lande, der følger pagtens regler og konsoliderer de offentlige finanser i gode tider, også er de lande, som i dårlige tider vil kunne lempe finanspolitikken med henblik på at understøtte vækst og beskæftigelse. Tyskland og Danmark er eksempler på dette. Derfor ligger vi nu bedre i svinget end de fleste andre EU-lande.

Det er helt afgørende, at landene efterlever pagtens regler. De eksisterende rammer og regler er generelt gode nok, men implementeringen har ikke været tilstrækkelig – slet ikke i gode tider. Det bør der rettes op på.

Krisen har belyst en række udfordringer, som skal og vil blive håndteret, men krisen har også vist, at euroen er en del af svaret og ikke en del af problemet.

Det er også meget uklart, hvilke økonomiske fordele et euroland måtte have ved at forlade den fælles valuta, ikke mindst under de nuværende omstændigheder med stor usikkerhed på de finansielle markeder. Det gælder både for eurolande med moderate økonomiske og finanspolitiske udfordringer og eurolande med større udfordringer.

For lande med meget store kort- og langsigtede finanspolitiske udfordringer vil et euroexit ikke bidrage til at løse landets underliggende problemer, tværtimod. Et brud med den fælles valuta vil alene resultere i øget usikkerhed om den økonomiske politik i landet, lede til betydeligt pres på landets nye valuta og kraftigt stigende rentespænd. Og det vil naturligvis ikke mindske, men øge landets problemer.

Nogle landes finanspolitiske konsoliderings- og reformudfordringer er betydelige. Det vil tage adskillige år at rette op på de offentlige finanser. Men der er ikke nogen lette løsninger, og spekulationer om alternative løsninger, herunder euroexit, er – som jeg lige har redegjort for – utroværdige.

For relativt stærke eurolande – eksempelvis Tyskland – er det også meget uklart, hvilke fordele der måtte være ved at forlade euroen. Tyskland og andre "stærke" lande har jo også stor interesse i euroen, der bidrager til en bedre og mere stabil økonomisk udvikling i hele Europa. Landene lever jo i høj grad af at handle med hinanden, så det er f.eks. i Tysklands interesse, at de andre lande har en stærk økonomi og dermed efterspørger tyske varer.

Den fælles pengepolitik i euroen giver en række fordele for alle eurolande: Valutakursstabilitet, lav og stabil inflation samt lave og stabile korte og lange renter.

Lad mig afslutningsvis understrege, at krisen bestemt er alvorlig. Men det står helt klart for mig, at det intet er at sammenligne med, hvordan det ville have set ud uden euroen. Udover de første 11 års succes for euroen er der både stærke politiske og økonomiske argumenter for, at euroen er en stærk og levedygtig valuta. Derfor vil euroen overleve og kan endda komme styrket ud af krisen.

Pia Adelsteen forstod, at regeringen ikke havde lavet en plan B, fordi den simpelt hen ikke regnede med, at euroen gik ned, og at regeringen synes, euroen er en god ting. Det undrede hende, at regeringen kunne være så skråsikker. Hun var godt klar over, at krisen startede som en finanskris, men den har jo påvirket stabiliteten i de lande, som er med i eurozonen. Vi har talt temmelig meget om Grækenlands økonomi, men den græske økonomi udgør jo en forholdsvis lille del af den samlede økonomi i EU. Spaniens økonomi udgør en væsentlig større del, og Spanien har en arbejdsløshed på 20 pct. og har kæmpestore offentlige budgetunderskud. Hun vidste godt, at Spanien har fremlagt en plan, som vil nedbringe underskuddet fra 12 pct. til 6 pct. i løbet af et år, men hvis det ikke lykkes, mener finansministeren så ikke, at euroen er i fare?

I anledning af finansministerens udtalelse om, at det er uklart, hvilke fordele et land kan have af at forlade euroen, mindede Pia Adelsteen om, at da Argentina kom i gevaldige vanskeligheder for 6-7 år siden, opgav man fastkurspolitikken over for amerikanske dollars og devaluerede, og Argentina kom hurtigt ud af krisen, fordi de omlagde deres økonomiske politik. Grækenland kan ikke devaluere, men ville det ikke være smart?

Bjarne Laustsen hørte finansministerens lange forsvarstale for euroen, men hørte ikke noget om, at en dansk folkeafstemning om vores euroforbehold er nært forestående.

Han pegede på, at de opskruede priser på boligmarkederne havde været en medvirkende årsag til den finansielle krise, og nævnte, at vi også her i landet

havde haft opskruede priser på boligmarkederne, bl.a. på grund af pauselån og afdragsfrie lån.

Finansministeren henviste i svaret til Pia Adelsteen til det, han havde sagt om, at der er gode politiske og økonomiske grunde til, at euroen ikke vil bryde sammen, og så derfor ingen grund til at gå ind i en hypotetisk diskussion. Danmark fører en fastkurspolitik i forhold til euroen, hvilket er en af grundpillerne i vor økonomiske politik. Euroen er jo en flydende valuta over for andre valutaer som dollars og yen og pund.

Med hensyn til om det ikke ville være en fordel at devaluere, som Argentina havde gjort det, henviste finansministeren til, at erfaringerne fra 1970'erne, hvor vi gentagne gange devaluerede, var, at det er meget svært at få omverdenen til at tro på, at man kun ville devaluere én gang. Devalueringerne dengang var ikke et svar på den økonomiske krise, og det troede finansministeren heller ikke, devalueringer ville være i dag. Han mente, det var en meget rationel og fornuftig beslutning, der blev truffet i 1980'erne om, at Danmark skal føre en fastkurspolitik og afskrive devalueringer. Det troede han var en af årsagerne til, at der har været troværdighed omkring den danske økonomiske politik.

Finansministeren havde svært ved at forestille sig, at euroen skulle blive opløst, fordi enkelte lande kommer i vanskeligheder og måtte søge finansiel assistance hos IMF og hos de øvrige eurolande. I den forbindelse gennemgik han, hvordan EU og eurolandene har stillet garantier, som sigter på at undgå noget sådant. Han pointerede igen, at der ikke er tale om en eurokrise, men om en krise for de offentlige finanser.

Med hensyn til Bjarne Laustsens spørgsmål om en folkeafstemning om det danske euroforbehold sagde finansministeren, at det fortsat er regeringens overbevisning, at det er i Danmarks klare interesse at være med i euroen, hvilket vi så i 2008, da der var valutauro, og hvor Nationalbanken måtte sætte renten op, fordi Danmark ikke var med i euroen. Regeringen har fortsat planer om en afstemning om forbeholdene og vil på et passende tidspunkt tage en drøftelse med Folketingets partier for at sikre en bred politisk opbakning og dermed en bedre chance for et positivt udfald.

Finansministeren sagde til Bjarne Laustsen, at problemerne på boligmarkedet ikke skyldtes euroen, men den økonomiske politik, der var ført.

Pia Adelsteen ville ikke betegne det som et positivt udfald, hvis vi ophævede vores forbehold. Hun spurgte, om den hjælpepakke, der blev lavet i forbindelse med krisen i Grækenland, var stor nok, hvis Spanien også får brug for hjælp.

Det er rigtigt, at der var spekulation mod den danske krone i 2008, men er det ikke også rigtigt, at normalt ligger Nationalbanken inde med 160-170 mia. kr. i valutareserve, men nu er den oppe på 440 mia. kr. Der er i øvrigt spekulation mod euroen, så at gå ind i euroen sikrer da ikke mod spekulation, som man sagde i år 2000.

Finansministeren sagde, at vurderingen hos ECB og Økofin er, at hjælpepakken er tilstrækkelig, men det forudsætter, at de lande, der har problemer, selv løser deres problemer inden for den fastsatte årrække. Reaktionen på de finansielle markeder har også vist, at de anser hjælpepakken for tilstrækkelig.

Det er rigtigt, at Nationalbanken i dag har en meget stor valutareserve, men det koster jo også penge at ligge med en valutabeholdning.

Pia Adelsteen sagde, at hvis det går helt galt, skal Danmark betale noget i henhold til den garanti, der er stillet. Det gik hun ud fra at regeringen havde flertal for med andre partier end Dansk Folkeparti. Hvis konsolideringstiltagene ikke lykkes, kommer der så om et eller to år en større hjælpepakke?

Finansministeren sagde vedrørende den garanti, Danmark har været med til at stille, at i første række er det det pågældende land, der hæfter, og hvis det ikke er i stand til at tilbagebetale det lån, det har fået – altså hvis landet går konkurs – så hæfter EU for pengene, og hvis EU ikke kan klare sine forpligtelser, så vil der i tredje instans komme et krav til Danmark, som vil skulle afregnes i forbindelse med Danmarks årlige bidrag til EU. Så finansministeren var ret fortrøstningsfuld.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 3026 (landbrug og fiskeri) den 12. juli 2010

Fødevareministeren: Der forelægges ikke nogen sager til forhandlingsoplæg i Europaudvalget.

1. Formandskabets arbejdsprogram for andet halvår af 2010

– Præsentation

Rådsmøde 3026 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Fødevareministeren: Det belgiske formandskab vil præsentere sit arbejdsprogram på det første rådsmøde. Det spanske formandskab har haft en ret tynd dagsorden i første halvår af 2010, men i andet halvår af 2010 vil Kommissionen begynde at komme med en række nye forslag – særligt på landbrugsområdet i slutningen af året.

Det væsentligste emne bliver meddelelsen om reformen af den fælles landbrugs politik, der dog først forventes at komme i november eller december 2010, så diskussionen kommer reelt til at foregå under ungarsk formandskab i foråret 2011.

I forhold til forslaget om fødevaremærkning forventer det belgiske formandskab at kunne opnå enighed ved førstebehandlingen i Rådet. Europa-Parlamentet kom med deres udtalelse i juni 2010. Andenbehandlingen vil så fortsætte under ungarsk formandskab.

På fiskeriområdet vil det som altid i andet halvår være TAC/kvoterne, der vil være det store emne sammen med fiskeriforhandlingerne med Norge. Der vil også være drøftelser om fiskerireformen, og de egentlige reformforslag forventes at komme i første halvår 2011.

Bjarne Laustsen spurgte, hvordan den udtalelse, Europa-Parlamentet har afgivet om fødevaremærkning, flugter med det mandat, fødevareministeren har.

Han fremhævede, at det er vigtigt, at vi får sat et arbejde i gang med henblik på afvikling af landbrugsstøtten, idet flere lande har krævet en videreførelse af landbrugsstøtten.

Per Clausen ville gerne have afklaret, hvad regeringens ambition i grunden er. Han havde fået det svar fra statsministeren, at regeringen har den ambition at få EU's landbrugsstøtte afviklet på sigt – uden at der siges noget som helst om, hvornår det skal ske. Når Danmark vil rejse diskussionen i sammenhæng med de finansielle perspektiver, er det så udtryk for, at det er en dansk forventning, at landbrugsstøtten kan blive reduceret inden udgangen af 2020?

Det fremgår, at der kommer en midtvejsevaluering af GMO-området i oktober 2010, og Per Clausen havde forstået, at Kommissionen ville foreslå, at det blev et nationalt anliggende at tage stilling til udsættelse af GMO-planter. Der-

for spurgte han, hvornår man forventer, at der kommer et forslag fra Kommissionen, idet der ikke står noget om, at det kommende formandskab forventer at arbejde med det overhovedet.

Pia Olsen Dyhr pegede på, at det belgiske formandskab vil sætte den fremtidige landbrugsstøtte på dagsordenen, og at nogle medlemslande ønsker en renationalisering af landbrugsstøtten. På den baggrund bad hun fødevareministeren om at gøre det klart, at den danske regering selvfølgelig stadig væk ønsker en afvikling af landbrugsstøtten og en fortsat modulering, hvilket den tidligere landbrugskommissær, Mariann Fischer Boel, gjorde en del ud af.

Hun pegede på, at grunden til, at man ikke er kommet længere med fødevaremærkning, bl.a. er diskussionen om GDA. Hun betegnede Europa-Parlamentets holdning til GDA som en lille smule skizofren. Hun spurgte, hvordan det går med arbejdet i regeringens arbejdsgruppe vedrørende GMO. Så vidt hun forstod, havde der været to afstemninger om GMO, men nu var sagen taget af dagsordenen.

Fødevareministeren svarede Bjarne Laustsen vedrørende fødevaremærkning, at det er et forslag, der kommer op i løbet af efteråret under det belgiske formandskab. Det mandat, regeringen arbejder ud fra, er, at vi helst ser, at GDA-mærket bliver frivilligt, og at landene selv får indflydelse på hvad mærkningen skal indeholde. Det er ikke sådan, Europa-Parlamentet har stemt lige nu. Han ville selvfølgelig vende tilbage til sagen, når der foreligger noget nyt, men indtil videre ville han holde sig til den holdning, han havde beskrevet.

Der er ingen tvivl om, at landbrugspolitikken er et spændende emne. Regeringen er stadigvæk af den opfattelse, at landbrugsstøtten skal afvikles på sigt. Vi ønsker, at det sker så hurtigt som muligt. Men vi ved godt, at det kan der ikke blive flertal for i EU. Vi har også et ønske om at påvirke politikken, indtil man kan begynde en afvikling, og en af de ændringer, vi ønsker, kom meget klart til udtryk under konferencen om fremtidens landbrugsstøtte under overskriften "offentlige goder".

Fødevareministeren sagde til Pia Olsen Dyhr vedrørende modulation, at der på konferencen havde været en drøftelse af, om man skulle flytte "offentlige goder" over til søjle 1 fra søjle 2. Han ville ikke lægge sig fast på en bestemt løsning. Regeringen laver sit forhandlingsoplæg efter sommerferien, og så vil den naturligvis debattere det med Europaudvalget.

Fødevareministeren sagde, at vi er interesserede i at få landbrugsstøtten afviklet, og at vi er interesserede i at drøfte sagen under overskriften "offentlige goder", men taktikken med hensyn til, hvad vi gør langsigtet, er det for tidligt at lægge.

Der er ingen GMO-sager på dagsordenen på det kommende rådsmøde. Der skulle komme en meddelelse den 13. juli. Fødevareministeren ville arbejde videre med det mandat, han havde fået i Europaudvalget, altså arbejde for at vi kan beslutte nationalt, om vi vil udplante.

Bjarne Laustsen sagde, at hvis regeringen ikke kan komme igennem med sine ønsker om afvikling af landbrugsstøtten, ligger det lige for at få mere modulering. Den danske regering udnytter imidlertid ikke selv de muligheder, der er for modulering. Derfor spurgte han, hvordan den danske regerings position er med hensyn til at flytte noget af den direkte landbrugsstøtte over, så man kan bruge den til natur, miljø og landdistriktsudvikling.

Bjarne Laustsen rejste spørgsmålet om løsdrift og spurgte, hvordan regeringen vil håndtere det, hvis de andre lande ikke lever op til de fælles beslutninger.

I forbindelse med GMO'er nævnte Bjarne Laustsen, at vi har haft en diskussion om Amflorakartofler, som man har et forbud imod i Østrig. Han ville gerne vide, hvad forskellen er på Østrig og Danmark, hvor regeringen siger, at vi ikke kan indføre et sådant forbud.

Pia Olsen Dyhr mente, det ville være oplagt at gennemføre en høring sammen med Fødevareudvalget, hvor man diskuterer den fremtidige landbrugs politik. Diskussionen om overførsel fra søjle 1 kan man vende tilbage til.

Hun henviste til, at der var stillet et spørgsmål om Amflorakartoflen i relation til GMO. Hun spurgte, hvornår spørgsmålet ville komme op på et rådsmøde.

Fødevareministeren sagde til Bjarne Laustsen, at i øjeblikket tager vi alle de landdistriktsmidler hjem, vi kan få, og bruger dem til grøn vækst.

Det nye er, at man i øjeblikket debatterer, om man skal behandle de ting, Bjarne Laustsen nævner – vedrørende natur, miljø, klima, dyrevelfærd, økologi osv. – under overskriften "offentlige goder" i søjle 1 og reservere søjle 2 til landdistriktsarbejdet, innovation og udvikling. Det begyndte der at tegne sig en interesse for under konferencen i Danmark. Det spørgsmål havde han som nævnt ikke taget stilling til, men ville vende tilbage til.

Det er rigtigt, at der er lidt forskel på implementeringshastigheden med hensyn til bestemmelserne om løsgående søer, men det må i første omgang være Kommissionen, der har ansvaret for at overvåge området og tage de nødvendige konsekvenser over for de lande, der ikke når det. Det er rigtigt, at det i øjeblikket ser svært ud. Fødevareministeren tilføjede, at han heller ikke kunne garantere, at vi når at få bestemmelserne fuldstændig på plads i tide.

Med hensyn til Østrig og GMO gentog fødevareministeren, at sagen ikke var på dagsordenen. I øvrigt henviste han til miljøministeren, hvis sag det er.

2. Rapport fra gruppen af højtstående eksperter på mælkeområdet

– *Præsentation og udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3026 – bilag 1 (samlenotat side 5)

Resumé af rapporten kan læses her:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/milk/hlg/sum_hlg_da.pdf

Fødevareministeren: I oktober 2009 nedsatte Kommissionen en særlig high level ekspertgruppe om mælk som følge af den ophedede debat om markedssituationen for mælk.

Gruppen bestod af repræsentanter for medlemsstaterne med Kommissionens tjenestegrene som formand. Formålet var at sikre en mere grundig diskussion af eventuelle problemer på markedet for mælk. Der var ikke enighed om alle emner, men gruppen er kommet med en rapport til Kommissionen, som Rådet nu får mulighed for at kommentere på.

Det positive er, at markedssituationen for mælk har stabiliseret sig, og at priserne er på et fornuftigt niveau. Det er også værd at notere sig, at der reelt ikke er nogen medlemsstater, der taler om at ændre beslutningen om at udfase mælkekvoterne fra 2014. Jeg vil forsøge at give et kort resume af de 7 hovedpunkter i rapporten:

1. I forhold til kontrakter lægges der op til, at Kommissionen kan overveje at udarbejde frivillige standardkontrakter, og at det kan overvejes at give medlemsstaterne mulighed for at gøre disse kontrakter obligatoriske. Fra dansk side er vi åbne over for at drøfte frivillige standardkontrakter.
2. Der lægges op til, at Kommissionen kan overveje, hvordan producenteres forhandlingsposition kan styrkes. Det kan ske ved, at sammenslutninger af producenter – også kaldet producentorganisationer – kan gives lov til at forhandle kontraktbetingelser med et mejeri. Det kan eventuelt kræve en fravigelse fra konkurrencelovgivningen, hvilket vi fra dansk side er skeptiske overfor. Vi vil foretrække, at man præciserer mulighederne, der allerede er i konkurrencelovgivningen gennem for eksempel en fortolkningsnote.
3. Der lægges desuden op til, at det undersøges, hvorvidt nogle af de gældende bestemmelser om interprofessionelle organisationer i frugt- og grøntsagssektoren vil kunne anvendes i mælkesektoren. Interprofessionelle organisationer dækker alle led i fødevareforsyningskæden fra landmænd til forarbejdningsindustri og supermarkeder i en bestemt region eller medlemsstat. Vi lægger stor vægt på, at der ikke her sker en indirekte regulering af pris og mængde. Ligesom vi lægger vægt på, at det er frivillige organisationer, der ikke sætter hindringer op for det indre marked.
4. Der lægges op til, at man videreudvikler det europæiske prisovervågningsværktøj for fødevarer.
5. Der var generelt opbakning til de nuværende markedsinstrumenter som et sikkerhedsnet under markedet. Kommissionen opfordres til at undersøge mu-

ligheder i forhold til forsikring og uddannelse i brug af futures. I forhold til forsikring mener vi fra dansk side, at der ikke er brug for yderligere instrumenter med EU-finansiering. Derimod kan rådgivning og uddannelse af landmændene i brug af forskellige markedsbaserede løsninger være en idé.

6. Der lægges op til, at Kommissionen skal overveje mulighederne for mærkning af mælkeprodukter, herunder i forhold til produktionssted og særlig mærkning af imitationsprodukter. Fra dansk side mener vi, at det er vigtigt at se dette sammen med forhandlingerne om fødevaremærkningsforslaget. Som udgangspunkt bør oprindelsesmærkning kun være obligatorisk, hvis der er risiko for vildledning.
7. Endelig lægges der op til at styrke innovation i den fremtidige fælles landbrugspolitik efter 2013, herunder især i landdistriktspolitikken. Der ønskes også større fokus på forskning. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at netop innovation og forskning er det emne, som vi lægger størst vægt på fra dansk side, hvor der reelt kan ske en forbedring af konkurrenceevnen i den europæiske mælkesektor.

Grundlæggende er det vigtigt for mig, at vi holder fast i resultatet fra sundhedstjekket af landbrugspolitikken i november 2008, hvor det blev aftalt, at kvoterne udfases frem til 2014. Derfor lægger jeg vægt på, at den markedsorienterede retning fastholdes.

Jeg vil selvfølgelig komme tilbage til nogle af disse emner senere i efteråret. Landbrugskommissæren har tilkendegivet, at der vil blive fremsat forslag som opfølgning på rapporten.

Bjarne Laustsen opfordrede fødevareministeren til at holde fast i den køreplan, der er for afvikling af mælkekvoterne, som han anså for direkte skadelige, fordi de er blevet kapitaliseret og har været med til at øge prisen på ejendomme og jord. Han nævnte det, der står i samlenotatet om de forskellige muligheder, landene har for at finde på støtte til deres producenter, og advarede imod, at man renationaliserer landbrugspolitikken.

Fødevareministeren sagde, at der faktisk ikke er nogen, der snakker om, at mælkekvoterne ikke skal afvikles. Ved nytår 2015 skulle de være helt afviklet.

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 (fusionsmarkedsordningen) for så vidt angår støtte ydet inden for rammerne af Tysklands alkoholmonopol og Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om Tysklands alkoholmonopol

– *Præsentation og udveksling af synspunkter*

KOM (2010) 0336 og KOM (2010) 0337

Rådsmøde 3026 – bilag 1 (samlenotat side 10)

Fødevareministeren: Kommissionen har fremlagt en rapport og forslag om det tyske alkoholmonopol. Tyskland har siden omkring 1920 haft et nationalt monopol for produktion af alkohol. Monopolet er i EU videreført som en undtagelse fra den fælles landbrugspolitik og fra EU's statsstøttere regler.

Der er sket en reduktion i omfanget af monoopolet de seneste år. Det dækker nu ca. 10 pct. af det tyske marked for landbrugsalkohol. Kommissionen lægger op til, at monoopolet afvikles helt, ved at hovedparten af produktionen under monoopolet helt ophører efter 2013 og fuldstændigt i 2017. Fra dansk side støtter vi en afvikling af monoopolet.

På rådsmødet vil der være tale om en første præsentation af rapporten og forslaget.

Bjarne Laustsen hilste med tilfredshed, at man vil afvikle det tyske alkoholmonopol, så man får mere ensartede vilkår. Han pegede på, at nogle lande eller delstater giver forskellige former for tilskud til biobrændstof, hvilket også giver en ulige konkurrencesituation.

Fødevareministeren gjorde opmærksom på, at den alkohol, der er tale om, ikke må bruges til biobrændstof. Det bliver brugt til parfume og måske også i visse madvarer. Vi går selvfølgelig ind for, at monoopolet afvikles så hurtigt som muligt.

4. Siden sidst:

Fødevareministeren: Under siden sidst vil jeg kort nævne, at vi i regeringen er på vej med et høringssvar om fremtidens landbrugspolitik i perioden 2014-2020. Når svaret er klar, vil der blive oversendt en kopi af høringssvaret til udvalget.

Lone Dybkjær hæftede sig ved, at fødevareministeren sagde, at regeringen ville udarbejde et høringssvar på det udspil vedrørende den fremtidige landbrugspolitik, der var kommet. Hun forstod, at det først ville blive i november 2010. På den baggrund bad hun fødevareministeren overveje at tage en drøftelse i Europaudvalget, inden man fastlagde høringssvaret, idet Europaudvalget har været meget optaget af denne sag.

Fødevareministeren sagde, at nu laver regeringen høringssvaret færdigt, og så sender den det over. Han var selvfølgelig med på, at det kan blive debatteret efter sommerferien, når Folketinget mødes igen.

Lone Dybkjær blev lidt forvirret med hensyn til, hvad det er for et høringssvar, regeringen er ved at udarbejde, idet der i samlenotatet står, at det belgiske formandskab vil komme med en meddelelse.

Kontorchef Hanne Lauger oplyste, at Kommissionen i april måned iværksatte en offentlig høring om den fremtidige landbrugspolitik, hvori alle kunne komme med høringssvar. Det var den, fødevareministeren hentydede til. Der bliver holdt en konference i juli 2010, og Kommissionen vil gennemgå resultaterne af høringen. Og så kommer der til november en meddelelse, som vil blive debatteret i Rådet, og som vil blive genstand for en almindelig procedure.

FO Punkt 5. ITER

– *Vedtagelse af rådskonklusioner på et kommende rådsmøde*

EUU alm. del (09) – bilag 458 (aktuelt notat)

KOM (2010) 0226 – bilag 1 (talepapir vedr. afrapportering fra rådsmøde konkurrenceevne 25-26/5-10 om ITER)

EUU alm. del (09) – bilag 445 (formandskabets konklusioner fra det 2. og 3. møde i ITER Task Forcen)

EUU alm. del (09) – bilag 431 (status for arbejdet med ITER Task Forcen)

EUU alm. del (09) – svar på spørgsmål 16

EUU alm. del (09) – svar på spørgsmål 26

EUU alm. del (09) – svar på spørgsmål 74

EUU alm. del (09) – svar på spørgsmål 75

EUU alm. del (09) – svar på spørgsmål 76

EUU alm. del (09) – svar på spørgsmål 77

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (09) – bilag 126 (referat af samråd om ITER 18/11-09)

EUU alm. del (09) – bilag 447 (side 1214, senest forelagt EUU 28/5-10 under eventuelt)

Videnskabsministeren: ITER er jo et grundforskningsprojekt. Formålet er at påvise, at det er videnskabeligt og teknologisk muligt at udnytte fusionsenergi til fredelige formål og skabe en sikker og bæredygtig energikilde i fremtiden ved at udvinde energi af vand og lithium. Dette projekt havde jo ved etableringen bred politisk opbakning.

Jeg har i det fremsendte samlenotat redegjort for det forhandlingsresultat, der er kommet ud af arbejdet i den ITER taskforce, som det tidligere spanske formandskab nedsatte.

Udkastet til rådskonklusioner fremgår af samlenotatet. De centrale punkter knytter an til spørgsmål vedrørende omkostningskontrol og inddæmning af udgifter, styring og ledelse, rapportering og review samt finansiering.

Først omkostningskontrol. Her lægges der op til, at der gennemføres en besparelse på 600 mio. euro samt indarbejdes det nye paradigme, at ITER-projektet tilpasses budgettet og ikke omvendt.

Dernæst styring og ledelse. Her er der allerede taget visse skridt. Blandt andet er den daglige ledelse allerede blevet udskiftet, og med udkastet til rådskonklusioner lægges der fremadrettet op til en række markante stramninger.

Den europæiske ITER-organisation skal bl.a. vedtage og implementere overvågnings- og kontrolsystemer, der skal certificeres af eksterne revisorer.

For det tredje rapportering og review. Her vil Rådet få en stærkere placering, idet der skal afrapporteres mindst én gang årligt. Og det skal være en afrapportering, der skal tages i betragtning i forbindelse med den årlige budgetprocedure.

Endelig finansiering. Her fremgår det af konklusionsteksten, at ITER-projektets samlede budget nu reduceres og låses til 6,6 mia. euro. Det fremgår ligeledes, at der skal findes 1,4 mia. euro i 2012 og 2013 fra et miks af finansieringsmuligheder. Kommissionen skal fremlægge et forslag inden for de gældende finansielle rammer.

Det fremgår af udkastet, at dette primært skal være baseret på omprioriteringer inden for kategori 1A. Der skal først anvendes uforbrugte midler og herefter en forholdsmæssig reduktion af de øvrige udgiftsposter.

Det betyder, at merudgifterne til ITER for 2012 og 2013 ventes at blive indarbejdet af Kommissionen på budgetforslagene for 2012 og 2013. Det vil indgå i den helt almindelige budgetprocedure, hvor Kommissionen fremlægger et forslag. Rådet forhandler sig derefter frem til en enighed, hvorefter der forhandles med Europa-Parlamentet om den endelige vedtagelse.

Det fremgår ligeledes af udkastet, at mulighederne for at reducere omkostningerne i 2012 og 2013 også overvejes, så længe de er i overensstemmelse med den endelige tidsplan for opførelse af ITER forskningsprojektet.

Jeg vil gøre opmærksom på, at samtlige medlemsstater har udtrykt stor utilfredshed med den situationen, der er opstået vedrørende ITER. Både i forhold til ledelse, økonomi og styring.

Der er dog enighed om, at den forhandlingsløsning, der nu er skruet sammen, er den bedst opnåelige i den konkrete situation. De øvrige medlemsstater har meddelt, at de vil kunne støtte udkastet til rådskonklusioner.

Regeringen har gennem hele processen støttet opførelsen af ITER. Forudsætningen for dette har været – og er stadig – at der findes realistiske finansieringsmuligheder og sikres en effektiv omkostningskontrol og en realistisk tidsplanlægning for projektet.

Samtidig skal der ikke være tvivl om, at vi fra regeringens side er meget utilfredse med den betydelige budgetoverskridelse, sådan som vi også har givet udtryk for under forhandlingerne.

Derfor lægger vi stor vægt på, at der nu tages skridt til at forbedre styring, ledelse og omkostningskontrol, så lignende budgetoverskridelser kan undgås i fremtiden. Og vi hilser det meget velkomment, at merudgifterne er reduceret med 600 mio. euro i forhold til det oprindeligt foreslåede – bl.a. efter ønske fra Danmark.

Det er på denne baggrund, at jeg i dag anmoder udvalget om et forhandlingsoplæg til punktet.

FO Fra dansk side vil man fremadrettet gøre følgende:

For det første vil vi arbejde for at fastholde en øvre budgetramme på maksimalt 6,6 mia. euro.

For det andet vil vi arbejde for, at finansiering i 2012 og 2013 sker ved et miks af finansieringsmuligheder, således at der ikke udelukkende sker reduktion af det syvende rammeprogram.

For det tredje vil vi kunne acceptere anvendelsen af en kreditfacilitet fra EIB til finansiering af meromkostningerne som en del af en samlet løsning, såfremt der er et bredt ønske derom.

For det fjerde vil vi arbejde for, at der sker en fortsat forbedring af styring, ledelse og omkostningskontrol.

Afslutningsvist vil Danmark ikke i sidste instans modsætte sig en løsning, som de øvrige medlemsstater kan tilslutte sig.

Anne Grete Holmsgaard pegede på, at der er tale om et projekt, hvor omkostningerne i realiteten er vokset fra 5 til 15 milliarder euro, hvoraf EU betaler halvdelen. Hun ville gerne vide, hvad videnskabsministeren mener, når hun siger, at hun vil "arbejde for", at der kommer et loft på 6,6 mia. euro. Hun pegede i den forbindelse på, at videnskabsministeren over for pressen har givet udtryk for, at det er sidste gang, og at man ikke kommer med flere penge. Men at "arbejde for" er jo noget blødere. Går Danmark videre og siger, at hvis man overskrider 6,6 mia. euro, så melder vi i hvert fald fra?

Der er lagt op til, at de fleste af pengene tages fra 7. rammeprogram – altså fra alt andet end det, der har med nuklear forskning at gøre. Det syntes hun var urimeligt. Hun spurgte, hvorfor det ikke er Danmarks holdning, at man må finde pengene ved en kombination af en yderligere økonomisk tilpasning af projektet og af låneoptagelse samt ved at tage fra Euratom.

Det fremgår af samlenotatet, at efter 2013 skal ITER indarbejdes i de finansielle perspektiver. Derfor spurgte Anne Grete Holmsgaard, hvad der forventes indarbejdet. Hun betragtede ITER som en gøgeunge og frygtede, at man om nogle år ville se, at det kommer til at fylde en større og større del af budgettet og dermed indirekte vil fortrænge andre og efter hendes mening væsentligere forskningsområder. Hun pegede i den forbindelse på, at der har været forsket i fusionsenergi siden 1950'erne, og at man ikke er kommet voldsomt langt.

Anne Grete Holmsgaard syntes, alle alarmklokker burde ringe.

Bjarne Laustsen sagde, at Socialdemokraterne er meget kritiske over for sagen, idet ITER-projektet har udviklet sig fuldstændig vanvittigt. Enten har man oprindeligt skudt fuldstændig ved siden af, eller også har der været en meget dårlig økonomisk styring. Han var godt klar over, at der er tale om et fælles projekt for alle EU-lande og en række store lande, hvorfor det kan være utroligt svært at få et særligt dansk synspunkt ind.

Han spurgte, hvordan regeringen har orienteret Folketingets partier om det forløb, der har været.

Han henviste til, at der er stillet en række spørgsmål i det østrigske parlament, og spurgte, om videnskabsministeren er bekendt med den østrigske skepsis.

Hvis vi bruger de 6,6 mia. euro, som videnskabsministeren siger der skal til, kan vi så være sikre på, at vi får noget ud af det? Ellers har vi smidt pengene ud ad vinduet.

Bjarne Laustsen ville gerne vide, hvilke konsekvenser det vil have for EU-forskningen og for den nationale forskning, hvis man tager pengene andre steder fra. Han mente, der var mange lavthængende frugter, man kunne plukke, og nævnte i den forbindelse havvindmølleparken, som den danske regering har aflyst. Han mente også, der forskes for lidt i biogas, solceller og lagring af alternativ energi, hvor man både kan hjælpe på miljøet og skabe masser af arbejdspladser. Derfor skuffede det ham uendeligt meget, at man vil ofre så mange penge på dette fantasiprojekt.

Lone Dybkjær hæftede sig ved, at videnskabsministeren sagde, der var bred opbakning til projektet. Det fremgår, at ITER kom ind i billedet i forbindelse med 7. rammeprogram, og at man altså ikke selvstændigt havde taget stilling til ITER. Senere er det så vedtaget som et A-punkt på et rådsmøde. Europaudvalget har altså aldrig givet særskilt mandat til ITER.

Hun syntes, videnskabsministeren siger noget forskelligt til pressen og til Europaudvalget, idet hun i dag kun siger, at hun vil "arbejde for", at ikke alle pengene tages fra 7. rammeprogram. Hvad er mixet?

Selvfølgelig er der al mulig grund til forbedring af ledelsen.

Når videnskabsministeren til sidst i forhandlingsoplægget siger, at hun ikke vil modsætte sig en løsning, de andre lande kan gå ind for, virker det lidt underligt. Lone Dybkjær mente godt, man kunne lægge vægten på, at vi vil arbejde for det og det.

Projektet er nok en gøgeunge. Man kan skifte ud i ledelsen og indføre en strammere økonomisk styring, men det vil formentlig ikke løse alle problemer.

Lone Dybkjær mindede om projektets historie. Da hun var ung ingeniør, fik hun at vide, at tidsperspektivet var 40-50 år, og det er det stadig.

Ved at tage pengene fra 7. rammeprogram risikerer man at skære ned på nogle ting, der kunne hjælpe os nu.

Per Clausen betegnede det som spændende nytænkning, at ITER nu skal tilpasses budgettet og ikke omvendt. Han spurgte, om det betyder, at der ikke kommer flere penge til projektet i 2011 og 2012 og i årene fra 2013 og fremover.

For ham var det fuldstændig uantageligt, at man ville finansiere ITER ved at tage penge fra forskning i vedvarende energi, energibesparelser, miljø og sundhed. Det gør det ikke bedre, at man ikke præcist kan få at vide, hvor pengene skal komme fra, men blot får at vide, at de skal komme fra et mix.

Enhedslisten kan på denne baggrund ikke støtte regeringens forhandlingsoplæg.

Pia Adelsteen pegede på, at ITER er grundforskning i vedvarende energi, nemlig fusionsenergi. Når der er tale om grundforskning, ved man ikke, om man får et resultat om et år, om 10 år eller om 20 år. Nogle gange når man ikke det resultat, man ønsker, men så kan grundforskningen måske være til glæde for nogle andre.

Dansk Folkeparti støtter projektet. Det er ikke i orden, at der sker overskridelser af budgettet. Men Pia Adelsteen ville ikke foretage en vurdering af, hvilke forskningsprojekter der skulle prioriteres. ITER har kørt et stykke tid, og rigtigt mange lande udover EU er involveret i det. Der er åbenbart rigtigt mange lande, der tror på denne forskning.

Budgetoverskridelsen er totalt uacceptabel. Derfor har man udskiftet ledelsen. Videnskabsministeren siger, at nu bliver der styr på tingene. Det var udgangspunktet for Pia Adelsteen. De penge, der skal til, tager man fra 7. rammeprogram og måske ved noget lånefinansiering.

I anledning af Anne Grete Holmsgaard spørgsmål, om man ikke kunne tage nogle af pengene fra Euratom, spurgte Pia Adelsteen, hvordan økonomien ser ud dér.

Flemming Møller sagde med hensyn til, om vi skal træde ud af ITER, at han mente, det var klogere at se på, hvordan vi kommer videre. At skrotte projektet på nuværende tidspunkt vil være vanvittig dyrt, og vil ville være sikre på ikke at få noget ud af det.

Det er økonomien, der er problemet. Han havde ikke hørt nogen sige, at de havde noget imod selve projektet. Der er jo tale om grundforskning, og selv om man ikke i sidste ende får det ud af den, som man håber på, får man en masse delresultater, som vil løfte forskningen andre steder.

Flemming Møller syntes, det ville være tåbeligt at trække stikket ud for ITER, men selvfølgelig skal man have nogle realistiske budgetter og mere budgetkontrol.

Videnskabsministeren pointerede, at der ikke er nogen, der mener, der er tale om en attraktiv situation. Fra regeringens side er der stor interesse for at fastholde dette grundforskningsprojekt, men der er udtrykt stor utilfredshed med den måde, projektet er styret på. Hun erindrede fra det seneste møde i Europaudvalget, at der var tre punkter, man var enige om: 1) at der skulle findes en fornuftig finansieringsplan, 2) at man skulle have styr på budgettet og lave omkostningskontrol, og 3) at man skulle lave en realistisk tidsplan. Det er der blevet lyttet til.

Med hensyn til grundforskning generelt sagde videnskabsministeren, at der er aldrig nogen grundforskning, som er helt spildt. Det er et spørgsmål om, at den viden, man tilegner sig, bliver formidlet. Man går måske efter ét mål, og så viser det sig, at resultatet ligger i periferien, men det betyder ikke, at den viden, der opsamles undervejs, ikke er relevant.

Det er vigtigt, som det bliver nævnt, at vi også forsker i miljø, energi og klima, men det gør vi jo – både i EU og herhjemme. Samtidig er danske forskere dygtige til at hjemtage midler fra EU. Man kan altid diskutere balancen mellem den strategiske forskning og grundforskningen.

Hvordan er så mixet? Regeringen vil arbejde for, at vi får reduceret den del, vi tager fra 7. rammeprogram, men videnskabsministeren ville ikke i dag sætte konkrete procenter på. Det er det, forhandlingerne kommer til at dreje sig om.

Med hensyn til Euratom henviste videnskabsministeren til, at hun i et svar af 24. maj i år på spørgsmål nr. 74 havde skrevet, at det oprindelige mandat blev afgivet af Europaudvalget i forbindelse med bevillingen til Euratom i 2007-2011, hvor der samlet blev afsat 2,8 mia. euro, heraf 2,2 mia. euro til ITER, så en betydelig del af midlerne fra Euratom går allerede til ITER.

Anne Grete Holmsgaard efterlyste svar på sit spørgsmål om, hvorvidt de 6,6 mia. euro skal betragtes som et absolut loft. Hun mente, vi allerede nu fra dansk side skulle tilkendegive, at hvis det skrider, er Danmark på det hold, der mener, at der ikke skal bevilges yderligere penge.

Hun gentog sit spørgsmål om, hvorfor man ikke fører den politik, at man skal finansiere projektet med et mix, som ikke omfatter 7. rammeprogram.

Endelig efterlyste hun svar på sit spørgsmål om langtidsbudgettet.

Hun gik ud fra, at de to notater, udvalget har fået fra taskforcen, ikke længere er fortrolige.

Bjarne Laustsen spurgte, hvordan tidligere regeringer har orienteret Folketinget om, hvad der er løbet af sporet.

Han gentog sit spørgsmål om den debat, der har været i Østrig.

Han nævnte, at der også er kritik fra USA.

Kan det lade sig gøre at finde en anden model i stedet for at tage pengene fra 7. rammeprogram?

Vil videnskabsministeren arbejde for, at der bliver taget mindst muligt fra den forskning, flere ordførere har nævnt?

Endelig savnede han svar på sit spørgsmål om, hvilke konsekvenser det får for andre forskningsprojekter på EU-plan og på nationalt plan.

Flemming Møller erkendte, at det er rigtigt, at der ikke er kommet noget ud af projektet endnu, men det er også for tidligt i projektets levetid. Vi må have en økonomisk styring, der sikrer, at økonomien ikke ryger helt af sporet, men projektet kører i og for sig, som det skal.

Flemming Møller pegede på, at der jo er tale om et projekt, der kan løse de problemer, der er med nuklear energi, og at vi kan få CO₂-neutral energi uden de problemer med stråling, som vi kender fra atomkraft. Derfor gik han ud fra, at de partier, der stod bag projektet, fortsat står bag det.

Lone Dybkjær sagde, at når tidsperspektivet stadig er 40 år, skyldes det ikke, at der ikke har været forsket i det. Man kan altid diskutere, hvad man får ud af grundforskningen på anden vis, men det er muligt, de resultater kunne være nået på en billigere måde. De dramatiske budgetoverskridelser, der har været, tyder på, at der er noget piskegalt, og kan ikke bare skyldes dårlig ledelse.

Videnskabsministeren kan måske ikke sige, hvilke mix det ender med, men hun kan sige, hvad hun selv synes. Skal mixet være 50 pct. eller 90 pct. fra 7. rammeprogram?

Anne Grete Holmsgaard replicerede i anledning af Flemming Møllers bemærkninger, at der ikke er givet noget separat mandat til ITER. Det problem

vil være der fortsat, hvis man ikke gør noget ved det. Vi bør arbejde for, at ITER kommer til særskilt afstemning.

Pia Adelsteen sagde, at hvis man blot havde sagt ja eller nej til 7. ramme-program, og ITER var noget, der var blevet bevilget senere administrativt, så burde der slet ikke være noget problem, for så kunne man blot beslutte administrativt, at der skulle bevilges yderligere penge til projektet.

Hun gentog, at grundlæggende er det vigtigt, at der kommer styr på økonomien, men det havde hun også en fornemmelse af, at der kommer.

Videnskabsministeren sagde med hensyn til de 6,6 mia. euro, at man havde brugt den formulering, at budgettet låses. Det er vel det stærkeste, man kan sige. Især når det kombineres med en rigtig stram styring. Som hun nævnte, ville der i forbindelse med budgetkontrollen blive holdt øje med ITER separat. På den måde mente hun, man havde givet administrationen af ITER den kortest tænkelige snor.

Videnskabsministeren mente, regeringen gennem årene havde orienteret Europaudvalget om økonomien i ITER. Hun nævnte, at hun forud for det sidste møde i Rådet lavede en præsentation af ITER i Videnskabsudvalget, hvor der ikke var nogen spørgsmål eller kommentarer til projektet. Hun havde fremsendt referaterne af de fire møder, der havde været i taskforcen, og i øvrigt havde hun været til rådighed for de ordførere, der måtte ønske uddybende information. Det ville hun også være fremadrettet.

Alle vil være opmærksomme på økonomien og ledelsen af projektet, men hun syntes, man skulle holde fast i, at der er tale om et stort og forhåbentlig væsentligt grundforskningsprojekt.

Med hensyn til mixet gentog videnskabsministeren, at hun syntes, det var ærgerligt, at pengene tages fra 7. rammeprogram. Hun ville arbejde for, at der bliver taget så lidt som muligt fra 7. rammeprogram, men på nuværende tidspunkt ville hun ikke sætte procenter på.

Langtidsbudgettet fremlægges i november måned, og rammen er som sagt 6,6 mia. euro.

Notaterne fra taskforcen kan nu godt offentliggøres, sagde videnskabsministeren til Anne Grete Holmsgaard.

Hun sagde til Bjarne Laustsen, at ved den seneste debat i Rådet var det klart, at alle lande er stærkt utilfredse med den økonomiske styring, men der er opbakning til projektet, som alle synes er et vigtigt projekt.

Med hensyn til konsekvenserne for anden forskning sagde videnskabsministeren, at når en del af midlerne tages fra 7. rammeprogram, betyder det, at de resterende midler, som man kan søge – også fra Danmarks side – bliver reduceret, men det er ikke det samme som, at der ikke også fremover vil komme midler til Danmark fra 7. rammeprogram.

ITER har været en del af det samlede budget, og det vil det også være i forbindelse med det 7. rammeprogram, hvis budget jo fremlægges for Europaudvalget.

Anne Grete Holmsgaard gentog, at så vidt hun huskede, havde der aldrig været givet et separat mandat til ITER.

Hun fastholdt, at hun mente, Danmark skulle sige, at hvis budgettet overskrides, kan vi ikke længere være med i ITER.

Når langtidsbudgettet bliver fremlagt til efteråret, vil der være en ramme for anlægget på 6,6 mia. kr., forstod Anne Grete Holmsgaard, men der vil vel også være et driftsbudget. Derfor spurgte hun, hvad der forventes at komme til at stå på budgettet de næste fire år.

Man kan selvfølgelig håbe på, at projektet vil føre til CO₂-fri energi, men der er tale om at genskabe de processer, som foregår på solen, og foreløbig er det ikke lykkedes i laboratorierne, så hvornår kan vi håbe på, at det skal kunne lade sig gøre i virkeligheden?

Lone Dybkjær efterlyste svar på sit spørgsmål om mixet.

Hun spurgte, hvorfor økonomien er skredet.

Bjarne Laustsen spurgte, om det, videnskabsministeren siger om, at budgettet låses fast, betyder, at ITER ikke vil komme og bede om flere penge.

Han vidste ikke, om Danmark kan trække sig ud af ITER.

Videnskabsministeren siger, at danske forskere er gode til at trække penge ud af EU. Betyder det, at ITER ingen betydning får for dansk forskning?

Bjarne Laustsen startede med at sige, at Socialdemokraterne var kritiske, men partiet ville undlade at stemme imod regeringens forhandlingsoplæg. Man ville følge sagen meget tæt. Bjarne Laustsen mente, det ville være klogt af videnskabsministeren at gøre sig overvejelser over, hvordan man kunne inddrage Europaudvalget noget mere.

Videnskabsministeren mente, hun svarede Lone Dybkjær, at det er regeringens holdning, at vi skal bruge så få midler som muligt fra 7. rammeprogram, men at hun ikke ville sidde her og sætte procenter på.

ITER blev besluttet som en del af 7. rammeprogram.

Med hensyn til om den danske regering vil acceptere flere overskridelser sagde videnskabsministeren, at det er helt sikkert, at der i EU heller ikke vil være accept af flere overskridelser. Der er så stor kritik af den proces, der har været indtil nu, og der er så stor opmærksomhed på det, at der ikke vil være noget land, der overhovedet vil acceptere overskridelser. Det er den klare stemning, når man sidder og drøfter det i Rådet.

Med hensyn til om Danmark kan trække sig ud af ITER, sagde videnskabsministeren, at en fortsættelse af ITER kræver enstemmighed, og der er andre med i projektet end EU, både USA, Kina og Rusland og en del andre store lande. Videnskabsministeren syntes, ITER er vigtig grundforskning, men det er vigtigt, at vi får styr på økonomien. Regeringen mener, det er rigtigt, at vi fortsætter med at støtte ITER, men vi vil følge det meget tæt.

Videnskabsministeren erklærede sig enig med Bjarne Laustsen i, at det er vigtigt, at der er en politisk proces, og gentog løftet om, at Europaudvalget vil blive tæt orienteret.

Vicedirektør Hans Müller Pedersen, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, oplyste i anledning af Lone Dybkjærs spørgsmål, at udgifterne til ITER var steget på grund af prisstigninger på råvarer som cement og stål, og så havde der været et redesign af selve anlægget, som har medført, at der er gennemført 80 forbedringer, der skal sikre, at det kan realiseres, når man begynder at udføre det. Hertil kommer, at der nok har været en manglende opmærksomhed på den økonomiske styring.

Lone Dybkjær havde hele tiden ment, at der var tale om en foreløbig drøftelse, og at videnskabsministeren ville komme tilbage på et tidspunkt. Hun syntes ikke, det var acceptabelt, at vi ikke har nogen som helst viden om, hvilket mix videnskabsministeren går efter. Videnskabsministeren må have en smertegrænse et eller andet sted.

Hun syntes, det var en interessant forklaring, der kom på overskridelserne, men spurgte, hvor meget af overskridelserne der skyldtes prisstigninger, og hvor meget der skyldtes redesign.

Næstformanden konstaterede, at videnskabsministeren havde svaret på Lone Dybkjærs spørgsmål, at hun ikke ønskede at specificere, hvor grænsen går.

NOT **Videnskabsministeren** tilbød at fremsende et teknisk notat om, hvad udgiftstigningen skyldes.

Lone Dybkjær sagde, at da hun ikke kunne få et reelt svar på sit spørgsmål, kunne Det Radikale Venstre ikke støtte regeringens forhandlingsoplæg.

Anne Grete Holmsgaard mente ikke, pengene skal tages fra 7. rammeprogram, og kunne derfor ikke støtte regeringens forhandlingsoplæg.

Næstformanden konkluderede, at der ikke var konstateret et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, men at Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten havde ytret sig imod det.

Mødet slut kl. 14.05.

Ref.: BE/sra